

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2016. NYÁR

Szerkesztői sorok

Egyházkerületi újságunk anyagának böngészése során egy közismert, de leszűkített értelemben használt kifejezés forgott bennem: konfirmáció. Hiszen nem csak a konfirmáció szép ünnepén, hanem állandóan konfirmációra, megerősítésre szorul egyházunk is, személyes hitéletünk is. A Szentlélek Úristen az, aki teremti, megerősíti és megtartja az egyházat és hitűnk.

Az örömteli ünnepeken és az egyházunk népességét kegyetlenül megtizedelő kitelepítések fájdalmas emlékeiben, azok napjainkig tartó következményei között is.

Szerkesztőtársaimmal együtt kívánom, hogy a nyári időszakban legyen idő a testet erősítő pihenésre! A lélek erősödéséhez, konfirmációjához pedig legyen alkalmas eszköz a Dunántúli Harangszó.

*Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk,
és ne hagyd el népedet, kezeid alkotását!
Erősítsd meg, Jézusunk, amit cselekedtél értünk,
és tartsd meg, akiket megváltottál véred árán!
Erősítsd meg, Szentlélek Isten, amit cselekedtél értünk,
és egyesítsd híveidet békességben!
Dicsőség az Atyának és a Fiúnak
és a Szentléleknek,
miképpen volt kezdetben, most és mindenkor
és mindörökkön-örökké. Amen.*

Kovács László
főszerkesztő

Konfirmáció után

Élt egy kedves idős asszony a gyülekezetünkben (nemrég halt meg), aki a konfirmációs vizsgán mindig odaült a konfirmandusok mögé, hogy jól lássa, hallhassa őket. Néhány évnek el kellett telnie, mire rájöttem, hogy a feltett kérdéseimre Lidi néni előbb mondja félhangosan a választ, mint maguk a konfirmandusok. Akkor megkértem őt, hogy inkább egy olyan padba üljön, ami kicsit távolabb van, de jobban látja a fiatalokat, mint ahol korábban ült. Nem akart ő sügni – el is mondta –, hanem csak ellenőrizte magát, hogy emlékszik-e még arra, amit kislányként, 70-75 éve megtanult. És emlékezett. Minden témában, minden kérdésre pontosan tudta a feleletet.

Néhány évvel ezelőtt szomorúan vettem tudomásul, hogy bár gyülekezetünkben hagyományosan a konfirmációs vizsga exaudi vasárnap délelőtt szokott lenni, a templomos gyülekezetből egyre kevesebben vannak ott, vagyis egyre kevesebben kíváncsiak a konfirmálódó fiatalok tudására, és egyre kevesebben éreznek késztetést arra, hogy ellenőrizték, mint Lidi néni, hogy mire emlékeznek még? Pedig a konfirmandusok nyilvános vizsgájának éppen az az egyik oka, hogy a gyülekezeti tagok évről évre átismételjék azt, amit hajdanában egyházunk tanításából

megtanultak. Felelevenítsék, felfrissítsék tudásukat. Mert a tanítás módszere és a vizsga külső formája ugyan változhatott az évek, évtizedek alatt, de a tananyag: egyházunk tanításának főbb sarokpontjai, énekkincsünk, egyháztörténetünk semmit nem változott.

Megfogalmazódik bennünk a kérdés, hogy kell-e az amúgy is sokat vállaló, hét-nyolc éven át heti egy-két órában hittan tanuló fiatalokat még egy ilyen intenzív oktatással, vizsgastresszel terhelni. Igen, fontos, hogy ismerjük hitünk alapvető igazságait azért, hogy keresztyén életvezetésünknek irányt és mértéket szabjon. Igen, nagyon fontos, hogy újra és újra meghallgassuk, fellevenítsük a már megtanultakat.

Lelkészek és szülők között örök küzdelem a konfirmáció ideje: a szülők és gyerekeik szeretnének minél előbb túl lenni rajta, a lelkesek pedig szívesen tolnák minél későbbre magát a konfirmációi oktatást. Van bennünk egyfajta kettősség: egyre jobban érezzük, hogy az élénk kerülő gyerekeknek csakúgy, mint nekünk magunknak is,

nagy szükségük van Istennek arra a kegyelmére, amelyet az úrvacsorában kínált fel nekünk. Ugyanakkor érezzük, hogy jobb lenne, ha gyermekeink minél értebbek lennének Isten igazságainak megtanulására. Ez bizony felveti a konfirmáció és az első úrvacsoravétel szétválasztásának kérdését. Vannak evangélikus egyházak tőlünk nyugatra és északra, ahol kaphatnak úrvacsorát a gyermekek is. Sokan beszámolnak ennek áldásos hatásáról. Érdemes lenne erről nálunk is elgondolkozni.

Addig is Isten áldása legyen minden konfirmálódó fiatalon és családján, adja Isten, hogy a szentség, amivel élnek és a tudás, amit elsajátítottak, üdvösségüket, örök életüket munkálja.

Rostáné Piri Magda
Fotó: Rosta Izabella

RÉSZLETEK WELTLER REZSŐ HEGYESHALMI LELKÉSZ 1944-ES IGEHIRDETÉSÉBŐL SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁNI 1. VASÁRNAP

Aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletessé a szeretetben. Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket. Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent”, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is. (1Jn 4,16b-21)

A keresztyén teológia doktorai hatalmas könyvtárakat töltöttek meg a hit- és erkölcsan különböző irányú és értékű tudományos műveivel. János apostol hatalmas könyvtárak lényeges mondanivalóját belesűrítette hat rövid versbe. Amiről most elmélkedünk ugyanis, lényegében keresztyén hit- és erkölcsan dióhéjban.

Az Isten szeretet, ez a keresztyén hittan summája.

A Biblia a régiék szerint a szerető mennyei Atya levele távolba szakadt gyermekeihez. És tegyük mindjárt hozzá: csodálatos szépségű levél. Emberek voltak ugyan a mennyei Atya íródeákjai, de Isten Szentlelke a szeretet Istenének szívébe mártogatta velük a tollat. Holt, fekete betűkön átizzik Isten nagy szeretete. Innen van, hogy a hit szeme úgy tapad reá, mint az itthoniaké a tábori levelezőlapra. Nap nap után jólesik megfürödni ebben az írott szeretetben. Igen, az Isten szeretet!

Az írott ige mellett a hirdetett ige is arról beszél, hogy Isten szeretet. Luther szerint Jn 3,16 - „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta...” - a Biblia miniatűr kiadásban. Benne lüktet az elrejtett Isten szíve. De nincsen az egyházi évnek egyetlen olyan elrejtett vasárnapja, melynek evangélioma vagy epistolája mögött ne érezné az ember a szeretet Istenének szívverését. A hegyi beszéd gyönyörű szakaszai mögött ott lüktet a gondviselő Isten szíve. „Jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van” (Mt 6,32). Kell-e több ennél az üzenetnél: ég és föld hatalmas Ura, a mindenható Isten az én mennyei Atyám?! A legnagyobb titkot fejtette meg Jézus egyszerűen, világosan, minden félreértést és félremagyarázást kizáróan az Atya szóval. Önkéntelenül saját édesatyjára gondol mindenki. Kicsoda és micsoda az az ember, kit én édesapámnak szólítok?! Szorgalom, kitartás, hűség, kemény helytállás... Mindez és még sok minden. Többek között szeretet is. Markáns férfialakba izmosodott szeretet. Sok szépet elmondhatok róla, a legszebb talán mégis az, hogy szeret engem. Ugyanez áll az Istenre. Az Isten szeretet!

A hirdetett ige mellett a testté lett Ige is arról beszél, hogy Isten szeretet.

Nagy hatalom az írott szeretet. Hűségesen forgatott Biblia elfakult lapjaira és levelezőlapok meleg soraira csendesen lepergő könnyek beszélnek arról, hogy nagy hatalom az írott szeretet. Még nagyobb hatalom a beszéd köntösében élénk lépő szeretet. Mikor könnyekkel felel az igehallgató a hirdetett evangéliumra, mikor könnyezve öleli át a szülő a köszöntőt mondott gyermeket, mindig győzelmet arat a szavakkal kifejezett szeretet. De a szeretet felsőfoka mégis az, mikor az érzelem és hang cselekedetté lesz.

Jézus Krisztusban testté lett az elrejtett Isten szeretete. Krisztus keresztyén Isten szeretetének örök emlékoszlópa. Nemhiába foglalta össze Jézus keresztyének értelmét és lényegét ebben a gyönyörű igében: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért” (Jn 15,13). Ez a keresztyén mondja nekünk a leghatalmasabb prédikációt arról, hogy mi kárhozatra méltó bűnös emberek vagyunk, de a mi Istenünk szeretet. Jézus Krisztus váltságáldásában lüktet Isten szeretetének felsőfoka. A testté lett Ige a hitelesítő pecsét a keresztyén hittan sarkalatos alaptételén: az Isten szeretet.

(...)

A keresztyén élet több, mint csendes, lassú közeledés az Isten dolgaihoz, több, mint ünnepi felbuzdulás és hétköznapi visszaesés. A keresztyén élet hűséges, tántoríthatatlan megmaradás. Megmaradás a hirdetett igében, megmaradás imádkozó életben, megmaradás Jézus Krisztusban. Ez pedig kifelé annyit jelent: megmaradni a szeretetben.

Aki pedig így megmarad, annak élete is, halála is más. Nem igaz az, hogy egyformán hálnak meg az emberek. Erről legjobban mi tehetünk bizonyosságot, kik sokszor látunk embereket meghalni. Van ember, ki úgy hal meg, mint mikor a fáradt gőzmozdony vontatottan leáll. És van olyan halál, melyik a maga némaságában is arról beszél, hogy ennek az embernek „volt bizodalma az ítélet napjához”. Így azok hálnak meg, kik megmaradtak Krisztusban és megmaradtak a szeretetben. „És ki mindvégig állhatatos marad, az idvezül” (Mt 24,13).

Ámen.

JÚLIUS

Az Úr így felelt: Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az Úr nevét. Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok. (2Móz 33, 19)

Nem tudom, miért, de a Szentírás fenti igéjéről a szovjet munkatábort megjárt orosz irodalmár, Abram Terz-Sinjawsky mondata jutott eszembe: *„Eleget beszéltünk az emberről. Ideje lesz Istenre gondolni.”* Bár az ő hangja a huszadik század embertelensége között szólalt meg, de az évezredekkel korábban élő Mózes is szólhatott volna hasonló módon. Míg Mózes a hegyen volt, népe elfordult Istentől, nem gondolt már rá, és Áronnal istent csináltatott, hogy saját vallásos hiedelmét arany formába öntse. Mózes Isten haragját hozta magával, és szörnyű büntetést hirdetett. Míg az ítélet tartott, Isten választott embere szüntelenül gondolt Istenre, és esedezett hozzá népéért, és emlékeztette Istent ígéreteré. De Isten kérlelhetetlennek tűnik: *„Én nem megyek veled...”* – hangzott a kemény ítélet a néphez. Mózes tudta, ha az Isten leveszi kezét az emberről, akkor véget ér minden. Mózes szinte követeli Isten jelenlétét, sőt a dicsőségét akarja látni, de Isten nem engedi, mert az valóban Mózes és a nép pusztulását jelentené. Ellenben elvonultatja dicsőségét, és kimondja Mózes előtt szent nevét: *Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, irgalmazok, akinek irgalmazok.* Isten neve a kegyelem és az irgalom. Senki nem láthatja meg az Ő orcáját, még Mózes is az Úr háta mögé kényszerül, de Isten valódi természete valamelyest mégis felismerhető az Ószövetség embere előtt is, ha végre nem önmagára, hanem a Mindenhatóra gondol. Ne legyen más Istened!

Isten szuverén Úr, akit csak a Fiú láthatott, mert az Atya és a Fiú egy. Jézus mondja: *Nem mintha bárki látta volna az Atyát: csak aki az Istentől van, az látta az Atyát (Jn 6, 46).* Krisztusban Isten emberré lett, és közel lépett hozzánk, mondhatnánk Mózes vágya beteljesült. A Názáreti Jézusban jött el, hogy megmentsen minket, és Istenhez vezessen. A kegyelmes és irgalmas Isten megmutatta dicsőségét a kereszten és húsvét hajnalán. Eleget gondolunk nap mint magunkra; ideje lesz Krisztushoz térni és Istenre gondolni, *„amíg időnk van”* (Vajta Vilmos). Ámen.

Gregersen-Labossa György

AUGUSZTUS

Legyen bennetek só, és éljetek békességben egymással! (Mk 9, 50b)

Legyen bennetek só, vagyis tegyétek jobbá a világot! – mondja Jézus ebben az igében. És még hozzáteszi: éljetek békességben egymással. Amikor Jézus arról beszél, hogy legyen bennetek só, akkor olyan dologról beszél, ami kicsiny ugyan, mégis meg tudja változtatni az őt körülvevő világot. Az életet értelmesebbé, élvezetesebbé tudja tenni, hiszen ebben az összefüggésben akiben só van, az a krisztusi normák szerint próbál élni. Ez pedig kevesebb önzéssel, kevesebb ártó szándékkal, kevesebb szeretetlenséggel jár. Márpedig aki ilyen krisztusi normákat követ, az tud békességben élni a másik emberrel. Ám lehet-e egy ilyen szeretetlen, önző világban „sóként” élni és gondolkodni? Képesek vagyunk-e mi, kevesen átfőrmálni a közgondolkodást? Hiszen olyan erők feszülnek velünk szemben, amik ellen alig van esélyünk a harcot felvenni. Sikerre vinni pedig ezt a gondolkodást szinte lehetetlen. Jézus éppen az ilyen kicsinyhitű gondolkodás ellen használja a só képét. Jézus hallgatói is éppen olyan jól tudták, mint ahogy mi is, hogy egy csipetnyi só elég, hogy az étel ízzé, élvezhetővé, ehetővé váljon. A só kicsi, mégis képes megváltoztatni azt, amibe belekerül. Nem baj tehát, hogy kicsinyek vagyunk. Nem baj, hogy kevesen vagyunk. Nem baj, hogy gyengének tűnik a hangunk. Nem baj, ha nagy az ellenszél, ha agresszív a másik oldal. Aki képes arra, hogy „só legyen benne”, aki meg tudja élni a krisztusi normákat, az mindenképpen figyelemfelkeltő, és érdeklődést ébreszthet a másik, még Krisztustól távol élő emberben. Ez pedig lassan változást indíthat el otthonainkban, munkahelyünkön, közösségeinkben, a világban. Belegondoltunk-e abba, hogy a tanítványok csapata az induláskor milyen jelentéktelen volt? Milyen egyszerű és tanulatlan emberek voltak ők? Milyen szegények, sok esetben lenézettek voltak? Emberileg sem a legtekélyesebb jellemek voltak. Szétfutottak, amikor erőt kellett volna mutatniuk. Rangvitába bonyolódtak. Megtagadták Jézust. Még virrasztani sem voltak képesek. Ki merte volna azt gondolni, hogy ez a tizenkét ember képes lesz arra – nem kisebb ellenszélben, mint ma –, hogy „sóvá lesznek”, és lassan átfőrmálják az egész teremtet világot?!

A só észrevétlenül fejt ki hatását. A keresztyén életfolytatás is láthatatlanul dolgozik, munkálkodik környezetben. Ne várj azonnali eredményt, csak legyen benned só, és élj békességben a másik emberrel, a többit pedig bízd arra, aki a növekedést adja.

Kiss Miklós

SZEPTEMBER

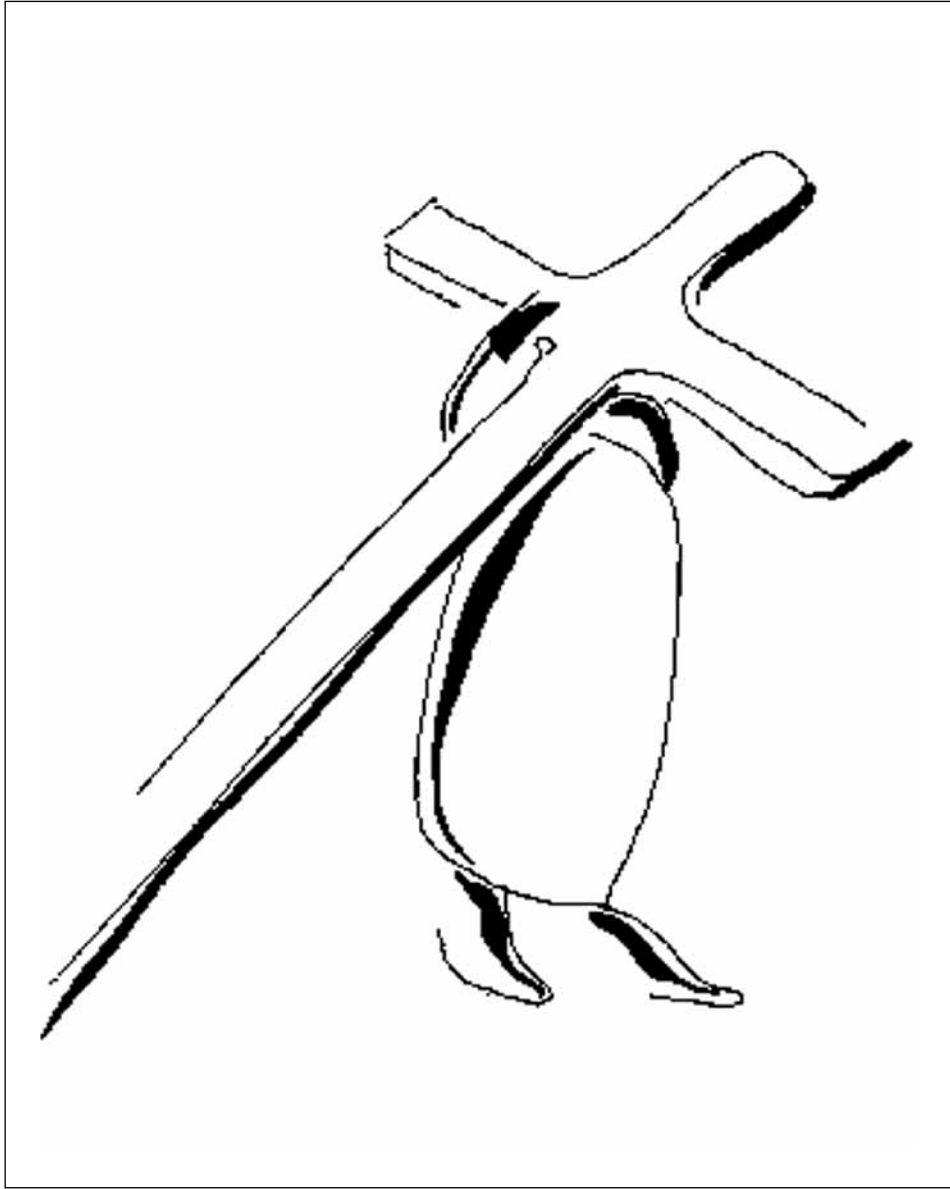
Őrök szeretettel szerettelek, azért vontalak magamhoz hűségesen. (Jer 31,3)

Isten örök szeretetét tapasztalta meg Izrael népe, amikor a babiloni fogságban Jeremiás próféta a reményvesztett és elkeseredett néphez szólt. Azok az emberek, akik már nem reménykedtek abban, hogy életükben valaha is hazatérhetnek hazájukba, akik úgy érezték, elhagyta őket az Isten, mert nem tartották be az ő rendelkezéseit, elsodródtak és idegen népek befolyása alá kerültek, most megtapasztalhatták az ő hűségét és szeretetét. Ha mai életünket szemléljük, sokszor érezzük mi is azt, hogy fogságban vagyunk. A megélhetés és a pénzszerzés foglyai, amikor mókuserékszerűen telnek napjaink, és kiszolgáltatottnak érezzük magunkat az anyagi világnak. A hónap végén sok családban, de nyugdíjas, egyedülálló testvérben is felmerül a kérdés: vajon kitart a fizetés, a nyugdíj? Modern korunk talán legveszélyesebb oldala, hogy nagyon sokan a szenvedélybetegségek foglyai. Érzékeljük és tapasztaljuk, hogy mennyire veszélyes az alkohol és a kábítószer elterjedése különösen a fiatalok körében. Azonban ami minden embert érint, és amit modern világunk feszített tempója még inkább előtérbe hoz, az a stressz. Amikor az idegi feszültség tart fogva, és napokon keresztül terhel, befolyásolja az éjszakai pihenésünket, kihat az egészségi állapotunkra is. Sokszor bizony az is előfordul, hogy egyes érzések, indulatok (harag, gyűlölet, féltékenység) tartanak bennünket fogságban, és ezeken belül hazugságaink foglyaivá is válhatunk. Ha az okokat keressük, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy régen és ma is a legfőbb oka az ember fogságban való vergődésének a bűn, az Isten nélküliség, az Istennel való kapcsolat hiánya. Olyan felszabadító megtapasztalás az igénk üzenete, melyben Isten elénk siet, megelőlegezett szeretetét kínálja. Nekünk kellene Istenhez sietnünk, de ehelyett Isten jön és közeledik hozzánk, pontosabban ő az, aki szeretetével vonz, hív sokszor ellenállhatatlan módon, mert terve van velünk. Megelőlegezett szeretetébe az is belefért, hogy értünk feláldozta Jézus életét a kereszten. Ez az önfeláldozó szeretet különleges és egyedülálló, nincs hozzá fogható a földön, talán az édesanyai szeretet hasonlítható leginkább hozzá. Isten örök szeretete rendezi összekuszált életünket, segít helyreállítani elfuserált kapcsolatainkat. Mi, akik az emberi méltóságunkból sokszor kivetkőzünk, az ő segítségével újra felöltözhethetünk, újra emberi módon élhetünk. Az ő megbocsátó kegyelme készen vár ránk, ha megbánjuk bűneiket, és kérjük Istent, bocsásson meg nekünk. Az ő szeretete felszabadít bennünket arra, hogy rendezni tudjuk kapcsolatainkat családtagjainkkal, barátainkkal, s ha ezeket sikerül megtennünk, az ő segítségével reménység szerint arra is ad erőt és kitartást, hogy életünk végéig az ő szeretetében maradjunk. Ámen.

Szarka Éva

A konfirmációról

Gyülekezeteinkben a húsvét és pünkösd közötti időszakban tartjuk a konfirmációi alkalmakat, ünnepi istentiszteleteket. A konfirmandusok az idősebbekkel együtt minden bizonytal tudják, hogy mit jelent a konfirmáció kifejezés: megerősítés. Isten erősíti meg kezdődő hitünket – válaszolják a fiatalok

a vizsga során. Az, hogy mennyire erősödik meg ez a hit bennük, azaz mennyire maradnak meg a konfirmált fiatalok, gyermekek a gyülekezet közösségében, sokunk szomorú tapasztalata, hogy alig-alig. Sajnos sokan nem „be-”, hanem „kikonfirmálnak”: a konfirmációval sokan befejezettnek tekintik egyházi tanulmányaikat, a gyülekezettel való rendszeres kapcsolatukat. Miért van ez így?

Nyilván ennek sok oka van, igen összetett a kérdéskör. Számít, hogy a konfirmandus milyen családi háttérből jön: a gyülekezet élő közösségéhez tartoznak, és rendszeresen, szülők és gyermekek együtt ünneplik az istentiszteletet, és

otthon is ebben a hitben élnek, vagy ritkán, esetleg soha sem jelennek meg a templomban. A felkészítés során tapasztalható a jelentős különbség.

Nem mellékes az életkori sajátosság sem. Legtöbb gyülekezetben éppen abban a korban (12–15 évesek) tanítjuk a hit ismereteire és biztatjuk a szentség vételére fiataljainkat, amelyekben korosztályi sajátosság miatt racionálisan gondolkodnak, sok mindent megkérdőjeleznek. Ebben az összefüggésben fontos, hogy elválasszuk az első úrvacsoravételt a konfirmációtól. Amennyiben a gyermekek már korábban,

úgy 4–5 éves kortól járulhatnak szüleikkel együtt a szentséghez, akkor mire a konfirmációra kerül a sor, már az életük része lenne a Krisztussal és a gyülekezettel való közösség. Erre a gyakorlatra már az ősegyház életében, de a mai ortodox és evangélikus egyházakban is van példa (Apostolok tanítása és rendelkezései, Cyprianus, ortodox egyházak, Amerikai Evangélikus Egyház, Ausztriai Evangélikus Egyház).

A konfirmációról alkotott felfogásunk és gyakorlatunk nem felel meg a biblikus alapoknak, az ősi egyház gyakorlatának és Luther teológiájának sem, amennyiben azt az első úrvacsoravétel feltételeként határozzuk meg. Az oltáriszentség értelemmel fel nem fogható, meg nem ragadható: misztérium. Tehát nem értelmi fejlettség, és nem az egyház egész tanításának ismerete kell a szentség vételéhez, hanem hit, ahogyan Luther is megfogalmazza a Kiskátében: „... igazán méltó és felkészült csak az, aki hisz ebben az igében: »Érettetek adadtott«, és »Kiontatott bűnök bocsánatára«.”

A konfirmáció nem az oltáriszentség vételéhez, hanem a keresztséghez, a gyermekkeresztséghez kapcsolódik. Hiszen a konfirmáció alkalmán vallják meg a gyermekek, fiatalok a hitüket az Apostoli hitvallás szavaival, amelyet a keresztelésükkor a szülei és keresztszülei vallottak meg helyettük, a nevükben. Az Apostoli hitvallás a keresztelés hitvallása már az első

századoktól fogva, ezért mondják el ezt a konfirmandusok, és nem a Niceai hitvallást, mely az istentisztelet hitvallása már Kr.u. 381 óta.

Imádkozzunk fiataljainkért, kérjük a Krisztus-hitet teremtő Szentlélek ajándékát, hogy ne csak értelmünkkel értsék és ismerjék egyházunk tanítását, hanem szívükkel-lelkükkel vallják: Isten a gyermekévé fogadott a keresztségben, és nekem bűnbocsánatot, életet és üdvösséget adott, ezért Krisztus teste és vére, Isten testté lett Igéje, hitem éltető tápláléka, mellyel gyakran és boldogan élek hálaadással.

Isó Zoltán

70 éve történt

Kitelepítés a német evangélikus gyülekezetekben

Az 1945 decemberében a magyar kormány által elfogadott kitelepítési rendelet súlyosan érintette az akkor csaknem hatszáz ezres lélekszámú evangélikus egyházat, mivel tagjai között nagy számban voltak, akik az 1941-es népszámlálás során magukat német anyanyelvűnek és/vagy német nemzetiségűnek vallották.

A kitelepítés ellen többször is állást foglaltak az egyházak. D. Kapi Béla evangélikus püspök párhuzamot vont a kitelepítések és a zsidóüldözések között.

A kitelepítési rendelet eredeti szelvényben való végrehajtása esetén Sopron háború utáni szétzilált lakosságának kb. egy negyede érezhette magát érintve. Mivel a soproni németiség többsége evangélikus volt, ezért 1946 januárjában a helyi evangélikus egyházközség a katolikus egyházzal és a mögük felsorakozott soproni politikai erőkkkel közös feliratban fordult a magyar miniszterelnökhöz. Ebben felhívták a figyelmet az 1921-es népszavazásra, melynek során a soproni németek szavazataival maradt a terület Magyarországon. A külön elbírálást azonban nem sikerült elérni.

Az evangélikus lelkészek a kitelepítés előtt álló veszélyeztetett 86 német

és 60 magyar konfirmandust április 25-én megkonfirmálták. Ziermann Lajos lelkész erről így emlékezett meg: „*Délután 6 órakor harangzúgás közt, s óriás néptömeg jelenlétében vonultunk be templomunkba. [...] A leánykák mind fehér, a fiúk mind sötét ruhában. Hatalmas templomunkban zsúfolt embertömeg: ca. 3500-an. [...] Tudok uralkodni érzelmeimen és nem tartozom a síró-rívó, megrikáto papok kategóriájába, de be kell vallanom, hogy ritkán esett oly nehezemre szolgálni, mint ez alkalommal. Evangéliumszerű és alkalomszerű akartam lenni, noha fojtogatta torkomat a fájdalom.*” A lelkészek sietsége teljesen indokolt volt, mivel már április 27-én délután elindult az első szerelvény. A május 16-ig tartó kitelepítés alapjaiban ropantotta meg a soproni evangélikus gyülekezetet. Az 1941-ben még közel 11 000 fős gyülekezet 1949-ben már csak 4800 főt tett ki.

A Sopron környéki evangélikus közösségeknek is hasonló tragikus sors jutott 1946-ban. Különösen súlyosan érintette a kitelepítés Balfot és Harkát. Az előbbi faluban Schermann Sándor lelkésszel kitelepítették ki a gyülekezet 95%-át, mindössze 58 hívő maradt meg, akikhez a betelepítés során még kb. 70 lélek csatlakozott. Harkán a több mint ezerfős gyülekezetből mindössze tizenhatan maradtak: nagyjából öregek, betegek, illetve magyar-német vegyes házasságban élők. A gyülekezet lelképásztora, Danielisz Róbert önként tartott a kitelepítettekkel. A sopronbátfalvi lelkész a következőket jegyezte fel: „*A frontárvonuláshoz is borzalmasabb élmény volt a kitelepítés kitelepítettekre, itthon maradtokra egyaránt...*”

Az ágfalvi lelkész próbálta nyugtatni a híveit: „*Nem takartam el a veszélyt szemek elől, de figyelmeztettem őket: ne aggodalmaskodjatok a holnap felől... elég minden napnak a maga baja.*” A baj elérte az ágfalviakat is, 1946 ápri-

lisában ebből a faluból is kitelepítették a németeket. 1946 tavasza után az itthon maradhatott német evangélikusok kétszeresen, vallásukat és nemzetiségüket tekintve is kisebbségbe kerültek.

A kitelepítés szintén súlyosan érintette egyházunk tolnai és mosoni gyülekezeit. A kitelepítés során elszenvedett trauma itt is leírhatatlan volt. A többségében földből élő németek jólétben élő emberek voltak, akik ragaszkodtak földjükhöz, házukhoz, temetőjükhöz, templomukhoz. Ahogy egy bonyhádi megfogalmazta a kitelepítés pillanatát: „*A házunk előtt viszanézünk, és mindnyájan sírtunk. Azt, amit éreztünk, nem lehet sem elmondani, sem elfelejteni. Még a kutyánk is nyüszítve vonított.*”

Moson megyében már 1945 végén több település németiségét Mosonszol-

nokra kitelepítették össze. Egy házban 3-4 család volt kénytelen együtt lakni. 1946 tavaszán itt is végrehajtották a kitelepítést, Theresia Lang erre így emlékezett vissza: „*16 éves voltam. Egyetlen éjszaka alatt felnőttem.*”

Az elűzések és az azt követő magyar nemzetiségűek betelepítése eredményként drasztikusan megváltozott az érintett települések nemzetiségi és vallási összetétele, e tekintetben a kitelepítések hatása máig érzéti hatását.

Dr. Krisch András

Isten láthatatlan dolgokból készít láthatókat újra meg újra, és azt akarja, hogy mi is így tegyünk; mi azonban kiforgatjuk szándékát: előbb látni és kézzel fogni akarunk valamely dolgot, és csak aztán hisszük.

Ha pénzt adsz kölcsön, nem kapod vissza; ha mégis visszakapod, akkor nem egyhamar; ha mégis hamar, akkor nem azt az összeget. Ha mégis azt az összeget, akkor a barátodat veszíted el.

Amikor egyszer arról volt szó, milyen sokan megvetik Isten igéjét és szolgálait a világban mind a nemesség, mind a polgárok és a parasztok között, Martinus doktor így szólt:

– Ez a megvétel legyen a mi vigaszunk, továbbá értelmezésünk és emlékeztetőnk arra, hogy Urunknak Istenünknek hálát adjunk azért a nagy adományért és kegyelemért, hogy mi vagyunk azok, akik az ő igéjét szeretik, szívesen hallgatják, tanulják, és kedvüket lelik a Szentírásban. Mert hiszen Istennek súlyos büntetése, rettentő ítélete és haragja, ha egy ember Istennel és az ő szent igéjével szemben annyira ellenséges, hogy hallani sem akarja, ráadásul az ige szolgálait nem tiszteli, nem is becsüli, hanem semmibe veszi és megveti őket.

Ha Isten ránk szól, vagyis haragszik, dühöng, büntet, ellenséget szabadít ránk, nyakunkra küld pestist, éhínséget, fegyvert és egyéb csapásokat, az biztos jele annak, hogy

jót akar nekünk, és kegyes hozzánk. Ha viszont így szól: „Nem büntetlek többé, hanem hallgatom; leveszem rólad az én haragomat, és hagyom, hogy járj a saját fejedskéd után, és csinálj, amit akarsz”, az annak jele, hogy elfordult tőlünk. De a világ és az értelmünk ezt kiforgatja, és az ellenkezőjét hiszi igaznak, vagyis hogy Isten azokat szereti, akikkel jót tesz, és azoknak ellensége, akiket büntet.

Az igazi, derekas teológia a praxisban, a szokásban és a gyakorlatban áll, fundamentuma és alapja pedig Krisztus, hogy az ő szenvedését, halálát és feltámadását az ember megragadja hittel. De mindazok, akik manapság nem tartanak velünk, és nem fogadják el a mi tanításunkat, csak spekulatív teológiát csinálnak saját eszük után igazodva, ahogyan a dolgokról spekulálnak, mert nem tudnak abból a gondolatból kiicemeregni, hogy aki jót tesz, és derék ember, az jól jár. Pedig nem úgy van, hanem: aki féli Istent és bíz benne, az végül majd jól jár.

Ezért az ilyen spekulatív teológiának a pokolban a helye az ördögnél, ahogyan Zwingli és a szentséggyűlölők is spekulálnak és okoskodnak: „Krisztus teste jelen van a kenyérben, de csak lelkileg, mert látni csak a kenyeret látjuk.” Így álmodoznak, és csak a saját gondolataikat követik, amennyit az őt érzékükkel fel bírnak fogni.

Részletek Luther Asztali beszélgetéseiből (2014)

Oroszlányban versenyeztek a nyugati kerület kórusai

Rendhagyó kerületi kórustalálkozót tartottak 2016. április 23-án, szombat délután Oroszlányban. Ezúttal dőlt el ugyanis, hogy a részt vevő hat gyülekezeti énekkar közül melyik három képviselheti a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületet a 2017-ben tartandó országos kórusfesztiválon.

Az oroszlányi evangélikus templomban Farkas Etelka helyi lelkész köszöntötte a jelenlévőket, majd kezdetét vette a koncert. A zsűrit dr. Kamp Salamon, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professzora, Wulfné dr. Kinczler Zsuzsanna, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem egyházzenei tanszékének oktatója, valamint Kendeh K. Gusztáv, a Magyarországi Evangélikus Egyház Egyházzenei Bizottságának elnöke alkotta. Moderátorként a helyi gyülekezet kórusának vezetője, Milán Zoltánné működött közre.

A program első felében a répcelaki Gyöngy Kórus, a csákvári Floriana énekkar, illetve a komáromi gyülekezet kórusa mutatta be műsorát.

Majd Szemerei János püspök tar-

tott rövid áhítatot Jak 1,17 alapján. A püspök a zene jelentőségéről szólva így fogalmazott: „Mintha arról is prédikálna Istennek ez a különleges ajándéka, hogy az Ő szándéka velünk az, hogy felszabadítson, megszabadítson – egy tágasabb világba vezessen.”

Ezt követően a kőszegi énekkar, az oroszlányi kórus és a székesfehérvári énekkar műsorát élvezhette a hallgatóság.

A találkozó végén Kendeh K. Gusztáv jelentette be a zsűri döntését, mely a résztvevők közül a répcelaki, a csákvári és az oroszlányi énekeseket juttatta tovább. Ám a többieknek sem kellett szomorkodniuk, hiszen minden jelenlévő kórus gazdagodhatott a közös éneklés örömeivel, és – az egyházkerületi elnökség jóvoltából – egy-egy üveg kerületi borral is.

„Hittel, hitelesen, hűségesen” – Kerületi közgyűlés Nyugaton

A Somogy megyei Tabon tartotta tavaszi tanácskozását a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület közgyűlése 2016. április 22-én, péntek délután. A kerületi tisztségviselők jelentéseinek meghallgatása mellett elsősorban támogatási kérelmek voltak napirenden.

A gyűlés kezdetén Arató Loránd helyi beosztott lelkész tartott rövid áhítatot Jel 15,3 alapján. Majd a határozatképesség megállapítását, valamint a napirend elfogadását követően Fekete-Dombi Éva jegyzőkönyvvezető olvasta fel az előző ülésen hozott határozatokat. Ezután került sor az elnökség beszámolóira.

Szemerei János püspök jelentésében megemlékezett a 150 éve született és 85 évvel ezelőtt elhunyt Nathan Söderblom svéd evangélikus érsek szolgálatáról.

Majd összegezte immár öt éve tartó püspöki munkájának tanulságait. Elmondta, hogy a kerület lelkészi ellátottsága és megítélése láthatóan javult az elmúlt időszakban. Beszélt emellett a hitoktatás illetve az adminisztráció aktuális nehézségeiről is. Ezenkívül felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy

készüljünk fel a reformáció 500 éves jubileumának méltó megünneplésére. „Fontos felfedezni és megmutatni azt, hogy a történelem Urának kezében miért válhatott Luther és sok reformátortársa áldott eszközzé. Nem emberi zsenialitásuk volt a kulcs, hanem Isten élő és

ható igéjének felfedezése és komolyan vétele. Amikor Isten igéjét középpontba állították, akkor az megújulást hozott az emberek és az egyház életében is” – fogalmazott.

Személyes felelősségünkre helyezte a hangsúlyt jelentésében Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő. „Sze-

mélyes felelősségünk a nyitja Európa, de evangélikus egyházunk jövőjének is” – mondta, majd arra biztatta a jelenlévőket, hogy „hittel, hitelesen, hűségesen” folytassák szolgálatukat. A kerület nem lelkészi vezetője konkrét felvetéseket is megfogalmazott a lelkészi pálya feltételeinek javításával kapcsolatban.

Ezt követően a kerület választott tisztségviselői, Verasztó János kerületi missziói lelkész, valamint Schermann Gábor GAS-felelős számoltak be tevékenységükről. Dr. Horváth József kerületi ügyész jelentését távollétében Fekete-Dombi Éva olvasta föl.

A közgyűlés döntött a Dunántúli Harangszó kerületi lap további finanszírozásáról. Továbbá megszavazta a szentgotthárdi, porrogszentkirályi, téti, zalaegerszegi és ajkai egyházközsegekből érkezett kérelmek támogatását is.

A rekordrövidségű tanácskozás nap-táregyeztetéssel, valamint a 2017-es év programjaira való előretekintéssel ért véget.

Összeállította: Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

HITTEL, HITELESEN, HŰSÉGESEN

Mostani gondolataim összegzése ez lehetne: jelenlét, jelenlétünk a világban. Nekünk, magyar evangélikusoknak a jelenléte a világban, Magyarországon, a Dunántúlon, saját településünkön. Idézhetném a szlogent: „Láthatóan evangélikus”. Azonban tudom, nem mindenkinek jelenti ugyanazt ez az összegző mondat. Még abban sem értünk mindenkivel egyet, hogy az 1%-os kampányra szüksége van-e egyáltalán egyházunknak. „A jó bornak nem kell cégér.” Akkor nekünk, evangélikusoknak – a jó hír hordozóinak – sem kell reklám? Az evangéliumnak nem kell reklám? A múlt század elején jött divatba, de ma Budapest forgalmas belvárosában ismét lehet látni úgynevezett szendvics-embereket. Két reklámtábla van rájuk akasztva, egy-egy elől és hátul. Két lábon járó, élő reklámhordozók. Nekünk nem ez a szerepünk? Nem ezt jelenti láthatóan evangélikusnak lenni?

Azt kell, hogy mondjam, egy rossz értelemben vett szemérmességet tapasztalok egyházunkban. Szemérmes egyház, szemérmes gyülekezet és szemérmes evangélikusok vagyunk. Persze nagyon jó látni és megtapasztalni, amikor egy gyülekezeti projekt megvalósul, vagy egy gyülekezet mellett működő intézmény sikereket ér el, vagy egyszerűen csak jól működik. Az ott élő evangélikusok jogos büszkeséggel állnak a kamerák, újságírói kérdések, valamint a nyilvánosság elé. Azonban ha egy nehézség, botlás, botrány fenyegeti evangélikus nevünkre, gyülekezetünkre, már jólesik belesimulni a nagy egészbe, és a kritikát megfogalmazókkal együtt mondani: hát igen, evangélikus egyházunk is csak esendő emberekből áll. A személyes felelősségvállalást hiányolom magunkból. Az előrelátást, a biztos cél adta következetességet. Meggyőződésem: személyes hitünk megvalósítása ösztönözhet bennünket a helyes cselekvésre. Személyes felelősségünk a nyitja Európa jövőjének. De magyarságunk, illetve azon belül a mi evangélikus egyházunk jövőjének is. Nem Krisztus egyházának. Annak a jövője, hála Istennek, nem a mi kezünkben van.

Szolgálatunk hitelessége múlik döntéseinken, hitünk motiválta cselekedeteinken. Úgy gondolom, a hit, a hitelesség és a hűség számonkérése nem csak az egyházvezetők feladata. Talán a figyelemfelhívás és ezen értékek előtérbe helyezése, reklámozása az, ami a mi kompetenciánk része.

Azonban vezetői szinten sokat tehetünk azért, hogy szervezeti, anyagi, mentális akadályai ne legyenek a szolgálatban állóknak, akiktől ezt elvárjuk. Továbbra is fontosnak tartom, hogy jól körülhatárolt keretek között történjen a lelkészek továbbképzése, ennek ellenőrzése, mérése, következetes számonkérése. Épüljön ki egy lelkészek és egyházi alkalmazottak számára fenntartott lelkigondozói rendszer, ahova a bajba jutott, magánéleti, vagy szolgálati válságba került testvéreink fordulhatnak. Emellett fontosnak tartom, hogy a presbiter- és munkatársképzésben kialakult sokszínűség kapjon egy-egy irányt. Az ebben a szolgálatban szorgoskodó vezetők, szervezetek jó lenne, ha egy asztalhoz ülve meg tudnák beszélni az elérendő célt. Kíváncsús lenne, hogy ehhez mi, egyházi vezetők és vezető testületek iránymutatással szolgáljunk.

Egyházkerületünk elnöksége az egyházmegyéék vezetőivel,

illetve a gyülekezetek elöljáróival folytatott konzultációk alapján arra az elhatározásra jutott, hogy összeírja azokat a minimumfeltételeket, amelyekkel egy gyülekezetnek rendelkeznie kell ahhoz, hogy anyaggyülekezetnek mondhasa magát. Ez azért fontos, hogy meglegyenek a lelkészi állás biztonságos fenntartásának anyagi és technikai feltételei. Hozzáteszem, a rendszer akkor lehet igazságos, ha a minimumfeltételek mellett a másik oldal is kidolgozásra kerül. Például, hogy mennyi az az egyháztag maximálisan, akiknek pásztorolását egy lelkész egyedül el tudja látni. Hol van az a határ, ahol már kettő vagy több állást kell létesíteni.

Belátom, a kérdés könnyebbik részét kezdtük el vizsgálni. Azt, ami számokban mérhető, kiszámolható, statisztikákkal alátámasztható. Az alkalmasság, megbízhatóság, hitelesség, hűség kérdése olyan dolgok, amelyekről sokáig azt hittem, hogy ha valahol, akkor az egyházban erről mindannyian egyet gondolunk. Elég ilyen kijelentéseket tenni, hogy „fogadom”, „becsületesen teljesítem”, „legjobb tudásom szerint”, „magam is példásan élek”... stb. Vagy elég ilyen kritériumoknak megfelelni: feddhetetlen, elkötelezett, példás életű, becsületes... stb. Azt kell, hogy mondjam, ezen a téren – ahol a törvényi szabályozás kullog az események után – nincsenek illúzióim, hogy az egyházvezetők feladatköréből kikerül a fegyelmezés, számonkérés és az intés felelőssége.

Köszönöm mindenkinek, aki osztozik egyházunk és benne dunántúli kerületünk szolgálatában. Aki felelősséggel végzi megbízatását, hűséges szolgálatunk Urához, így hiteles képviselője az evangéliumnak.

Mészáros Tamás
egyházkerületi felügyelő

Interaktív keresztút kiállítás Sárbogárdon

Idén nagyheti és húsvéti gyülekezeti alkalmaink üzeneteinek célba érkezését, személyessé válását segítette a rendhagyó vándorkiállítás, amelyet néhány évvel ezelőtt egyházunk Gyülekezeti és Missziói Osztályának munkatársai állítottak össze. Tapasztalataink közé tartozik, hogy településünkről és környékéről, a gyermekektől az egészen idős korosztályig, az egyéni, valamint a családi érdeklődőket is vonzotta rajta keresztül Isten Jézus Krisztus általi megváltásunk valóságához. Megkönnyíti lényegének bizalommal való megragadását. Tizenkét állomáson keresztül járhattuk végig a szenvedéstörténet és feltámadás eseményeit az evangélisták tudósítása alapján. Közben egy-egy mérlegeléssel, döntéshelyeztetel, imádság megfogalmazásával aktív résztvevőkké válhattunk. Hittanórák keretében gyermeklátogatók, bibliaórai felnőtt közösség, egyéni és csoportos részvétel, a Honvéd Bajtársi Egyesület tagjainak megjelenése arra terelték látásunkat, hogy az értünk meghalt és feltámadott Jézus Krisztusban Urunk ma is életet támaszt, követésre hív, szabadít, reménységet, vigasztalást, örök távlatot nyújt. Közösséget teremt Önmagával, és kapcsolatokat létesít, állít helyre egymással is. Isten az elmúlt hetekben felekezeti, életkori, és településhatárokat hidalt át közöttünk. Az összegyűlt imatémák még hetekig elhangozhatnak az istentiszteletek záró oltári imádságaiba szöve. A „kiállítás” interaktív jellegét mutatja, hogy életünkben, szívünkben, hétköz- és ünnepnapjainkban *tovább történik* mindaz, amit közösen és egyénileg is átélhettünk.

Az ÚR Igéje: „Olyan szívet adok nekik, amellyel megismernek engem, hogy én vagyok az ÚR. Az én népem lesznek, én pedig Istenük leszek, mert teljes szívükkel megtérnek hozzám” (Jer 24,7).

Váraljainé Melis Orsolya
Sárbogárd-Sárszentmiklósi Evangélikus Egyházközség

Frissítő forrás

A reformáció úgy hatotta át a XVI. századi társadalmat, mint valami frissítő forrás. Ma is ugyanezt a frissítő forrást keressük – különösen a családok számára. Ezért szerveztük az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával a családi napot virágvasárnap előtti szombaton. Kodácsy Tamás és Kodácsy-Simon Eszter a nagyhét eseményeit hozták közelebb a szülők számára, Hézl József a középiskolás, Hézl Ágnes pedig a felsős fiatalokat szólította meg. A székesfehérvári gyülekezetből mintegy huszonötven végeztek szolgálatot a száz-százöt fős közösségben, így minden korosztály sokféle érdeklődési köre kapott teret és időt ezen a napon. A befejező családi istentisztelet Bőjtös Attila szolgálatával igazán jó összefoglalást adott a napnak, s indítást a nagyhétnek.

Nyírteleki testvérek a termelői vásáron

2016. április 9-én, szombaton immár a harmadik termelői vásárt rendeztük Bakonycsernyén az evangélikus templom kertjében. A nyitó áhitaton a Nyírtelekről érkező roma testvéreink szolgáltak énekkel, és biztosságot tettek megtérésükről. A vásárra sem üres kézzel érkeztek, hanem az általuk megtermelt zöldségeket, olajat és konzerveket kínálták a látogatóknak. A vásár idei mottója Jézus imádsága alapján: a „Mindennapi kenyérünk” volt, melynek mentén délelőtti fórumbeszélgetésen oszthatták meg tapasztalataikat a gazdák és a termelők. A vidám hangulatról és jókedvről Végh Szabolcs és zenekara gondoskodott.

Összeállította: Szarka Éva lelkész; istvan.szarka@lutheran.hu

A nickelsdorfi evangélikus gyülekezet látogatása Lébényben

Nickelsdorf, magyarul Miklóshalma neve mindenki előtt ismert, hiszen az első osztrák település a nyugati határ túloldalán. Rajtuk kívül Zurndorf, azaz Zurány és Gols, azaz Gálos gyülekezetéből is többen eljöttek. Az ismeretség azonban jóval

régebbi, mint gondolnánk, mert az 1930-as évekig élénk kapcsolat volt a települések között, amit számos házasság is bizonyított.

Ennek a felidézésére és a lébényiek alaposabb megismerésére készülve érkeztek a kedves vendégek április 30-án Sönke Frost nickelsdorfi és Sylvia Nittaus zurndorfi lelkészek vezetésével. A

templomban Koháry Ferenc lelkész tartott áhitatot, majd ismertette a gyülekezet történetét és mai helyzetét. A frissítők után a látogatók megtekintették a román stílusú Szent Jakab római katolikus templomot, az új óvodát, a német nemzetiségi

önkormányzat helyiségeit. Ezután Kovács Gábor, Lébény polgármestere fogadta a vendégeket, és beszámolt a város fejlődéséről.

Az ebéd után a tölgyerdőben kialakított tanösvényen kiadós sétát tettek a vendégek. Ezután a temetőbe látogattak, és felkeresték őseik és a helyiekkel közös rokonaik sírját.

Délután a kultúrházban találkoztak újra nagyobb számban a vendégek és a helyiek, ahol finom sütemények mellett, hangulatos beszélgetésben idézték fel a régi és az újabb emlékeket. Az idő gyorsan telt, és elérkezett a búcsú ideje. Végezetül a nickelsdorfiak viszontlátogatásra hívták meg a lébényieket.

Koháry Ferenc

Regionális férfimissziói nap a Szombathelyi Evangélikus Férfikör megalakulásának 10. évfordulóján

Kissé szeles, de napsütéses időben gyűlt össze közel 80 evangélikus a Dunántúl sok településéről, Lébénytől Veszprémig, Kőszegtől Nádasdig, Sárvártól Bükig, hogy együtt ünnepeljen a szombathelyi evangélikus férfiakkal.

2006 év elején 10 tenni akaró férfiember, közöttük a Szombathelyi Evangélikus Gyülekezet lelkészével, Gregersen-Labossa Györggyel, elhatározta, hogy az addig is szerteágazó tevékenységét, a templom környéki és a gyülekezet érdekében kifejtett munkáját szervezeti keretek között végezze tovább és megalakították a Szombathelyi Evangélikus Férfikört.

A derék férfiak Tóth Sándort választották meg vezetőjüknek, elnöküknek. A kétkezi tevékenységen túl időt szenteltek a férfiak között terjesztendő hitélet fontosságának is. Az évek során, látva, hogy milyen jó közösség van alakulóban, egyre többen és többen csatlakoztak a Férfikörhöz.

2016-ra a létszám már meghaladta a 40 főt. Ahogy gyarapodott a létszám, úgy gyarapodtak a feladatok is. A templom környékének, kertjének, udvarának rendbetétele után feladatokat vállaltak az Evangélikus Diakóniai központ, a Johanneum, a Reményik Sándor Általános

Iskola megújulásában, szebbé tételében.

Minden évben több napot is dolgoztak a Balatongyöröki KIE Ifjúsági „Sóvár” elnevezésű üdülőjében, ahol gyermekeik, unokáik nyaraltak nyáridőben.

A létszám bővülésének köszönhetően évente átlag 2300 óra önkéntes munkát végeztek örömmel és jó szívvel.

A jubileum jó alkalmat adott arra is, hogy az Evangélikus Egyház dinamikus fejlődő ágának, a férfi misszióknak is regionális találkozást biztosítson.

Német evangélikus példa alapján jöttek létre az országban az első férfikörök, amelyek egyre több gyülekezetben dolgoznak és szolgálnak.

Gregersen-Labossa György nyitó áhitata után Dr. Hafenschér Károly kormány-

biztos beszélt az emlékév méltó megünneplésének tervezett eseményeiről.

Kiemelte, hogy a 2017-es év eseményei nemcsak Budapesten, de szerte az országban is méltó ünnepet teremtenek.

A finom ebéd után a 21. század meghatározó témájáról, a médiáról hallgathattak meg két kitűnő előadó, Lovass Tibor a Szombathelyi Média Centrum igazgatójának és Halasi András lelkésznek, a Credo Rádió szerkesztőjének előadásában.

A Szombathelyi Evangélikus gyülekezet sokoldalúan használja ki a médiumok adottságait. Havonta, a televízióban sugárzott „Nyitott ajtók” magazin mellett több mint egy éve az országban egyedülállóan kisközösségi rádiót alapított.

A Credo Rádió Szombathelyen fogható és az internet segítségével a világon bárhol hallgatható.

A színvonalas előadások után Koháry Ferenc lébényi lelkész záró áhitatával megerősödve tértek haza a regionális nap résztvevői.

Hegedüs László, a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség gondnoka, a Férfikör alapító tagja.

Összeállította: Koháry Ferenc; ferenc.kohary@lutheran.hu

Gyermeknap és hittanverseny

Idén tavasszal Iharosberény csodaszép kastély-iskolaépülete adott helyszínt a XXV. országos hittanverseny megyei fordulójának, és az immár hagyományosnak nevezhető somogy-zalai evangélikus gyermeknapnak. A hittanversenyre a házigazdákon kívül érkeztek csapatok Zalaegerszegről, Keszthelyről, Porrogszentkirályról, Csurgórol, Somogyszilból, Mernyéről és Polányból, Kaposvárról, Nagykánizsáról, Tabról, Balatonboglárról és Somogyvámosról.

A nap indításaként közös éneklésre került sor, amit a helyi lelkész, Pfeifer Ottó vezetett Arató Loránd, tabi lelkész segítségével. A nyitó áhítatot Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes és férje, Kőszeghy Miklós tartotta játékos formában. A gyermekek előtt meglevenedett egy morcos fáraó képe, aki sok segítséget kért a résztvevőktől kényelme kielégítésére.

Az áhítat után a gyerekek négy korcsoportban indultak versenyezni. A legnagyobb létszámú korcsoport a 3-4. osztályos volt, ahol több mint ötven gyermek mérette meg magát négyfős csoportokban. A többhetes készülésnek, gyakorlásnak aztán meglett az eredménye. A Kaposvárról érkezők három kategóriában első helyezést értek el, 3-4. osztály, 5-6. osztály és 7-8. osztály kategóriában, az 1-2. osztályos kate-

góriában pedig a zalaegerszegi csapat diadalmaskodott.

A hittanverseny alatt a gyermekfoglalkozásra érkezők Schweigert Andrea óvónő és a kaposvári szülők segítségével kézműves foglalkozáson vehettek részt, ahol sok szép tavaszi díszet, ajándékot készíthettek.

A délután folyamán, az ebéd és a sok-sok helyi evangélikus által készített sütemény elfogyasztása után az iskola parkjában hatalmas játékra került sor. A fociba nemcsak gyermekek, de szülők és lelkészek is beszálltak, többen az udvaron álló hatalmas fákat próbálták körbefogni, mások pedig az iharosberényi gyülekezeti tagok hintóin mulattak az

időt. A délután további programjaként a Ziráno Bábszínház előadását nézhet meg a gyereksereg. Az evangélikus kötődésű bábszínészek nagyszerű délutánt varázsoltak a résztvevők számára. Végül a nap zárásaként eredményhirdetésre került sor, majd Pfeifer Ottó úti áldásával indultak haza Somogy-Zala evangélikus családjai.

Az idei évben rekordszámot jelentő 250 résztvevő látogatott el az egyházmegye rendezvényére. Igazi lelket emelő érzés volt látni, hogy a sok-sok kis somogy-zalai gyülekezet mégis milyen erővel tud megjelenni a XXI. században. Istennek érte a hála és köszönet.

100 éves a Kaposvári Evangélikus Egyházközség

A jubileumra ünnepi alkalommal emlékeztek a kaposvári evangélikus templomban. A virágvasárnapi istentiszteletet a köztévé élőben közvetítette. Az ünnepi programok azonban ezzel nem értek véget. Mintegy tíz hónapon keresztül koncerteket, könyvbemutatókat, családi és gyülekezeti programokat és kiállításokat tekinthetnek meg az érdeklődők a somogyi megyeszékhely evangélikus templomában.

A következő különleges esemény júliusban lesz, amikor a közösség minden olyan lelkészt szeretne meghívni, aki korábban Kaposváron szolgált rövidebb vagy hosszabb ideig. Az istentiszteletet szabadtéren szervezik, ami után piknikre és beszélgetésre kerül sor.

Összeállította:

Pongrácz Máté; mate.pongracz@lutheran.hu

Egymás hite által...

Krisztusra tekintő bensőséges ünnepi esemény helyszíne volt április 24-én a magyarkeresztúri templom, ahol Büky Anna író Luther Kiadónál megjelent Megtérés című interjúkötetének be-

mutatójára került sor. Büky Anna nagyszülei magyarkeresztúriak voltak, így ő szíven viseli az utóbbi években az ötven éve felépített és felszentelt templom felújításának ügyét; a könyvben megszólaló huszonegy riportalany közül pedig hárman is kötődnek a gyülekezethez.

A beszélgetésben részt vett az író kívül dr. Kiss Jenő mihályi származású nyelvészprofesszor, valamint Németh Erzsébet polgármester asszony és Kovács Imre templomgondnok. Vendégünk volt még Nagy Olivér felvidéki evangélikus lelkész is Alsószeliből. A bevezető áhítatot és az azt követő beszélgetést – amely során vendégeink vallottak hitükről, életükről, a könyv keletkezésének körülményeiről – Mesterházy Balázs esperes vezette. A délutáni alkalmat a beledi gyülekezet ifjúságának énekei színe-

sítették lelkészük, Blatniczky János Dániel vezetésével.

Büky Anna tiszteletplédányainak teljes bevétele is a templom felújítására ajánlotta fel. A belsejében már renovált templom a gyülekezet reményei szerint kívülről is hamarosan megújulhat.

A könyv szerkesztője, T. Pintér Károly ezt írja a könyv utószavában: „Kedves hívő és tamáskodó testvérem! Ne reménykedj! Ha elolvastad ezt a könyvet, nincs mentséged! Huszonegy készletet találhattál arra, hogy erősödj a hitben, illetve arra, hogy igényeld a hit ajándékát.”

Új kezdetre emlékezve

10 évvel ezelőtt, 2006. április 29-én újjászületett, valójában egészen új formájában megalakult a Soproni Evangélikus Egyházmegye. A jubileumot a soproni gyülekezeti ház nagytermében ünnepelte meg az egyházmegye népe. Gabnai Sándor, az újjáalakult egyházmegye első esperese a napi igét (2Tim1,9) alapul véve tartott nyitó áhítatot, amelyben az üdvösségre való elhívás fényében szólt az egyházmegye formálódó küldetéséről, és emlékezett meg néhai dr. Gimesi Szabolcs egyházmegyei felügyelőről, első elnöktársáról. Az igei alapvetés után dr. Krisch András egyházmegyei gyűjteményi felelős tartott évszázadokat áttekintő előadást a régió egyháztörténelméről. Az alkalom a nagyteremben szeretetvendégséggel ért véget, majd a jelenlegi egyházmegyei elnökség, Mesterházy Balázs esperes és Gosztola Szabolcs felügyelő vezetésével az emlékezők az evangélikus temetőben zárták az estét, ahol főhajtással állhattak meg dr. Gimesi Szabolcs sírjánál.

Összeállította: Tubán József; tubanjozsi@freemail.hu

Templomfelújítás Sárváron

A Reformáció Emlékbizottság 45.000.000 Ft-os támogatását nyerte el – reformációi emlékhelyként – a sárvári műemlék evangélikus templom. Már ötödik hónapja folynak a felújítási munkák. Az óév utolsó napjaiban sok segítség kétkézi munkájával kipakoltunk minden mozdíthatót a templomból. Az új esztendőbe átlépve az egyházközség mint megrendelő, és a Józsa Ép. Kft. mint generál kivitelező úgy gondolta, hogy ez itt egy jó kis téli munka lesz.

Ezzel szemben a téliesnek éppen nem mondható időjárás nem volt mindig örömkre, mert külső helyszíneken is tudtak dolgozni a mestereink. Szintén vegyes érzésekkel vártuk a templomaljzat mélyépítési munkáit. Izgalmas volt, hátha találunk valamilyen régi építési nyomot. Ha találunk valamit, annak a kutatása sok időt elvehet. A föld alól és a falakból nem került elő semmilyen lelet. Az oltárfal és szószék, valamint az orgonaház restaurálása viszont feltárt szép részleteket.

A bontási munkákon már túl va-

gyunk, és egyre látványosabb részekhez ér a kivitelezés. Jelenleg teljesen be van állványozva a templom, a festők dolgoznak a falakon és a boltíveken. Ha ők elvonulnak, visszatérnek a villanszerelők, akik a vezetékek cseréjét már elvégezték, és a szerelvények következnek. Az elmúlt hetek folyamán folyamatosan döntéseket kellett hozni, hogy milyen legyen az új járólap, ki újítsa fel a kovácsoltvas oltárrácsot, stb. Több szakiparos a háttérben, a maga műhelyében dolgozik, de eljön hamarosan annak az ideje is, hogy előhozzák a „portékákat”.

A templomszentelés idejét még nem tűztük ki. Püspök úrral abban állapodtunk meg, hogy még a nyár folyamán a külső felújítást is megpróbáljuk

elvégezni. 2002-ben, 14 éve adtunk hálát az akkor elvégzett külső felújításért. Most ismét esedékes egy külső festés a toronykeresztől a küszöbig. A reformáció 500 éves ünnepségsorozatának alkalmain reméljük, hogy méltó körülmények között fogadhatjuk a hazai és külföldi vendégeket! Kérjük Isten áldását terveinkre, az elvégzett és elvégzendő munkákra! Erős vár a mi Istenünk!

Gyarmati István

Gyülekezeti élet Alsóságon

Az Alsósági Evangélikus Gyülekezet újévi teadélután rendezésével kérte Isten gazdag áldását a 2016-os évre, bátorító ajándék ígék felolvasásával és hozzá fűzött történeteivel. A zeneiskolák gyerekek fuvola és trombita zenebetétei gazdagították az alkalmat. Tájképek vetítését, a szerencséhez kapcsolódó emberi eszmefuttatást és Isten tanítását ismerhették meg az érdeklődő fiatal és idősebb résztvevők finom sütemények és tea fogyasztása mellett.

Az idei böjti ötrészes sorozat összefoglaló témája „Messze egy dombon”...: „Golgota felé tekintünk”, „A hely, amit Koponyának neveznek”, „Halál a hegyen”, „A sebek, amik beszélnek”, „Egy dombon a három kereszt”. Az előadások elgondolkodtató és hitébresztő bizonyágtételek voltak, így szívvel valljuk mi is Pál apostollal együtt: „Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje!” (1 Kor 1,18)

Virágvasárnapot megelőző napon került sor a böjti evangelizációra. Rostáné Piri Magda a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese mélyreható igehirdetést alkalmazva, szokatlan módon csigázta fel a hallgatóságot, és tette kü-

lönlegessé Isten megváltó szeretetét, Fia, Jézus Krisztus embermentő váltságának bizonyítását. Lélekemelő dicsőítő dallamok éneklését követően a Lakos Ádám Szeretetszolgálat működését mutatta be Mórocz Zsoltné Györgyi. Idősek, betegek által kedvelt tevékenységeket és gondozást végeznek, segítenek. A sági gyülekezet nőegyletének húsvéti vására sok gyönyörű és egyedi kézimunkát kínált. Idősek és fiatalok díszíthették otthonaikat egyedi húsvéti dekorációval, terítőkkal, asztaldíszekkel.

Anyák napja alkalmából gyülekezetünk gyerekei és fiataljai verses műsorral és virággal köszöntötték az édesanyákat és nagymamákat.

A gyülekezeti kirándulás és a hagyományosan megrendezésre kerülő gyülekezeti nap következik.

Izsákfán a reformáció 500. évfordulója jegyében július 9-én ünnepélyes keretek között avatjuk fel a Gyülekezeti Ház falára az Evangélikus Imaházat jelölő feliratot és a faragott Luther-rózsát.

Összeállította: Kőrösi Krisztina;
krisztina.korosi@lutheran.hu

Egy neves evangélikus pápai család

Az elmúlt időszakban a Kluge képfestő műhely alapítására emlékeztek Pápán. Az évforduló alkalmából a család restaurált

síremlékét is felállították a Képfestő Múzeum kertjében.

230 évvel ezelőtt, 1786-ban említi először hivatalos irat Carl Friedrich Klugét pápai polgárként. A család az ezt követő évtizedekben, évszázadokban meghatározó szerepet töltött be a város és az evangélikus gyülekezet életében egyaránt. Az 1786-ban alapított műhely jelentős szerepet játszott a helyi ipar fellendítésben, de már ugyanebben az évben ott találjuk Carl Fridrich Kluge nevét a régi evangélikus templom építői

között is. A pápai evangélikus gyülekezet ráadásul nem csak anyagi téren köszönhet sokat a család tagjainak: soraikból ugyanis papnék és felügyelők kerültek ki, sőt volt időszak, amikor a még ma is működő nőegylet elnöke is Kluge volt.

Az ünnepségen Polgárdi Sándor esperes és pápai lelkész mély hálával mondott köszönetet a családnak. Emléküket a helyi evangélikusság mindig őrizni fogja. Az emlékezés alkalmával az alábbi ige hangzott el: „Rád szállnak az áldások (...) Áldott leszel a városban”(5Móz 28,2-3).

Hittanversenyeken jártak a bakonytamásiak

A Malomsoki Evangélikus Egyházközség szervezésében 2016. március 19-én rendezték meg a XXV. Országos evangélikus hittanverseny egyházmegyei fordulóját. A versenynek a Kmety György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda adott otthont Marcaltón. Szakos Csaba lelkész vezetésével Bakonytamási, Bakonyszentlászló, Sikátor, Veszprémmarsány és Zirc evangélikusságának képviselőit tizenkilenc gyermek vett részt az alkalmon. A versenyző diákok szorgalmas készülését tükrözi, hogy két korcsoportban is első helyen végeztek, így a 3-4. és 5-6. osztályosok közt ők képviselték az egyházmegyét az országos döntőben, amely ezúttal is Piliscsabán volt.

A felsősök április 8-án délután mérték össze tudásukat, másnap délelőtt pedig az alsósok következtek. Állomásról állomásra haladva kapták a gyermekek a feladatokat. Az épp nem versenyző fiatalok pedig különféle kézműves foglalkozásokon vehettek részt, de a programot táncház, interaktív bábelőadás és több koncert is színesítette. Minimális pontkülönbséggel lemaradva a dobogósoktól az 5-6. osztályos gyermekek a 4., míg a 3-4. osztályosok az 5. helyen végeztek. Az úti áldást követően a Közel együttes zenélt, miközben felvágta a hittanverseny 25. évfordulójához igazán méltó születésnapitortát.

Harangszentelés Malomsokon

2016. április 24-én vasárnap nagy ünnepre gyülekeztek a malomsoki evangélikusok templomukban. A 11 órakor kezdődő istentisztelet keretében adtak hálát gondviselő Uruknek a felújított harangokért.

Tavaly év végén határozta el a gyülekezet közössége, hogy a templomtoronyban álló, korábban már több javításon átesett, és emiatt erősen elhasználódott harangokat szeretné felújítani. A renoválást a veszprémi Kajos István vezette.

A gyülekezet életére jellemző, hogy fontos célok érdekében nemcsak külső források bevonására, hanem a hívek ál-

dozatkészségére is lehet számítani: ők már korábban is számos alkalommal nyújtottak anyagi segítséget egy-egy projekt megvalósításához. Így történt ez a harangok felújításakor is, hiszen az árajánlatban szereplő összegnek a Veszprémi Evangélikus Egyházmegye által nyújtott támogatás mértéke (130 000 forint) nagyságrendileg csak a felét fedezte. A faluban majd egy hónapig tartó gyűjtés során több mint 300 000 (!) forint adomány érkezett a hívektől. A gyülekezet közössége átélte azt a csodát, amit a sokaság a kenyérszaporításkor (Mk 6,34-44), amikor nemcsak elég lett a Jézus ál-

tal kínált élelem, hanem még maradék is keletkezett.

A harangszentelési igehirdetésben Weltler Gábor lelkész egyebek mellett az alábbiakra hívta fel a figyelmet: „Azt szeretném, hogyha e felújított harang nem csupán pengő érc volna, hanem beszédes jellé válna életünkben: hangja mindig emlékeztessen Urunk hívó szavára és az imádságra, egyúttal figyelmeztessen arra is, hogy nincs itt a földön maradó városunk, hanem az eljövendőt keressük!”

Összeállította: Weltler Gábor;
gabor.weltler@lutheran.hu

Német gyökerű gyülekezeteink kálváriája a 20. század közepén

„V” vagy „Y” alakúak voltak 1958-ban. A fiatalok elvándorlása folytán ezek tovább karcsúsodtak. Vannak egykori gyülekezeteink, melyeknek templomát hívek híján ma már – ha egyáltalán – csak a műemlékvédelem látogatja.

A Nemzeti Bizottság üzent, hogy az istentiszteleteket magyarul tartásák (ők nem jöttek). Az oltár fölött a magyar címet eltakartatták. Az osztrák császári korona, alatta a Luther-rózsával maradhatott. A tanácsitkár meg tolmácsoltatta az édesanyját...

Ezzel kapcsolatban csak egy éles emléképem van: egy emberekkel teli nyitott teherautó körül ott ugrált egy kb. nyolcéves kislány, egyedül nem tudott feljutni. Végül lenyúltak érte és felvették, aztán a teherautó elment.

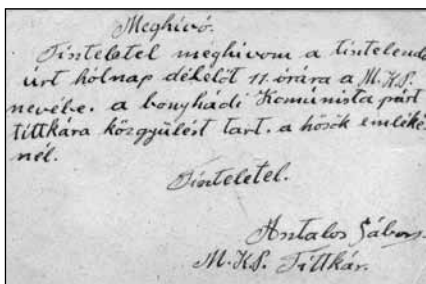
A másik emlékkörvonalai elmosódtak. Egy szép nap arra ébredtem, hogy hozzánk menekültek apai nagyszüleim és dédszüleim a kitelepítés elől. A lényeg: a ház, a jószág, a cseplőgép Mekényesen maradt, a nagyszüleimet a kutya se kereste.

A kitelepítettek első generációja – ma már alig él közülük valaki – fájdalmas nosztalgiával gondol a szülőfalujára, 1963 óta visszajárnak a rokonaikhoz, támogatják a templomfelújítást, partnerkapcsolatokat szorgalmaznak régi és új lakóhelyük között.

A kitelepítettek szervezete hozta szürke eminenciásként tető alá Magyarország és az NSzK között a diplomáciai kapcsolatok felvételét még a fordulat előtt! Bonyhádon 1984-ben szervezték az első ötvenéves konfirmandustalálkozót. Ketten jöttek Magyarországból és harmincan Németországból. A második generáció egyszer-kétszer eljön kíváncsiságból, a harmadik már akkor sem.

A kor közérzetének, politikai és kulturális helyzetének illusztrálásául szolgáljon az 1947-es iratok között talált levelezőlap.

Krähling Dániel

A kitelepítések 70. évfordulóján is emlékezünk

A kelet-európai országok II. világháború utáni történelmének egyik fekete fejezete a lakosságcsere vagy kitelepítés néven elhíresült direkt népessépolitikai aktus. A háború utáni békefolyamatok újrarajzolták Kelet-Európa földrajzi, etnikai, gazdasági térképét. Új országok jöttek létre, és a háborús sebek minden nemzetenél különféle módon kerestek kollektív gyógyulást. Sajnos Magyarország sem volt kivétel, hiszen itt a németiség kollektív bűnösségének kimondása százezres létszámban sújtotta a hazai németiséget a kitelepítés és szovjet gulagok rémével, majd a csehszlovák-magyar lakosságcsere a hazai szlovákságot is megtizedelte, nem beszélve természetesen a Csehszlovákiában élő magyarságról, akik a Benes-

dekrétumok kollektív bűnösség elve alapján számíthattak az erőszakos kitelepítésre, Magyarországra vagy Csehországra. Evangélikus egyházunkat nagyban sújtották ezek az intézkedések, hiszen egyharmad német, egyharmad szlovák, egyharmad magyar nemzetiségű egyháztestről volt szó. A magyarországi szlovák gyülekezetek ma is főleg Békés megyében, Pest körüli karéjban és Nógrád megyében találhatók.

Magyarországról a szlovákságot csábították az anyaországba. Evangélikus egyházunkban a század elején számos olyan atrocitás¹ történt, amely megosztotta, s a Trianon utáni ország erős magyarosítási intézkedései² további depresszióba kergették a szlovákságot. A politikai hatalom úgy vélte, hogy a

háború utáni lakosságcsere terve tehát várhatóan nagy tetszést fog okozni. Az 1946-os esztendő azonban mást hozott. Az állami agitátorok csak húszezer szlovák áttelepülési szándékát tudták megerősíteni. Az 1947-es csodafegyver, a Szlovákiai Evangélikus Egyház részvétele püspököstül, lelkeszestül elhárította a kétkedők elől mindazt, ami miatt féltek Szlovákiába telepedni. Hiába volt néhány józanul gondolkodó lelkész tiltakozása, őket elhallgattatták. Az agitáció hatására további ötvenezer szlovák jelentkezett az áttelepülésre.

Az alföldi evangélikus gyülekezetek szinte megféleződtek a lelkészek és jelentős evangélikus és szlovák identitástudatú hívek elköltözése miatt³.

1948 után mindent újra kellett szervezni. Sajnos a gyülekezetek létszámhiánya sok esetben szinte a gyülekezetek megszűnését okozta⁴. Az eltűnt értelmiségi réteg után újra ki kellett épülnie az új vezetésnek. Sok esetben a háború utáni ideológiai váltást követően a meggyengült gyülekezeteket a beépülő kommunizmus is tovább bomlasztotta.

Sajnos a kitelepítetteket megvezették, ugyanis az ígéretek ellenére nem egy helyre telepítették az egy helyről érkezőket. Az ígért tizenkét templomból a mai napig is csak három épült fel Dél-Szlovákiában. A kapcsolattartást nehezítette a kommunizmus határon túliakat sújtó idegengyűlölete, így csak a rendszerváltás után újulnak meg az elsősorban családi kapcsolatok, majd váltak évi egy-két alkalmú rendszeres találkozássá. A gyülekezetekkel csak formális kapcsolat maradt, hiszen aki számára fontos volt evangélizációja, az a Szlovákiai Evangélikus Egyházban megtalálta közösségét, így szülei, nagyszülei gyülekezetével már az elköltözéskor megszakadtak a kapcsolatok.

Milyen hatással volt gyülekezeteinkre ez az erőszakkal végrehajtott népességcsere? Mai napig megsejtenedik a közösségek, hiszen a szétszakított családok nem tudtak egyesülni, a kiüresedett gyülekezetek nem tudtak feltölteni. Az elköltözöttek helyére szülőföldjükről elűldözött más

felekezetű magyarokat telepítettek. A gyülekezetek elvesztették liturgiai nyelvüket, az emberek anyanyelvhez való ragaszkodásukat, elmagyarosodtak, a szlovák tranoscius kegyesség már csak nosztalgikus emlékként maradt meg. A településeken nagyon lassan indult be az enyhülés, amely még a mai napig nem fejeződött be. Hálát adhatunk Istennek, hogy a sok helyen megtörtént nyelvváltás nem járt felekezetvesztéssel is. Olyan is észlelhető, hogy ahol a közösség a nyelvhez ragaszkodott, ott elvesztette felekezeti ragaszkodását⁵.

Szlovákiában voltam ösztöndíjasként, ahol igyekeztem a témát feldolgozni az evangélikus közreműködés szempontjából. Megkerestem családokat, akiket elcsábított a propaganda és az egyházi ígéret. A mai leszármazottak nem tudtak pozitívumot mondani még több évtizeddel az áttelepülések után sem. Ők kitelepült magyarországi szlovákok, sokan magyarok lettek Szlovákiában, hiszen magyar településeken

EMLEKEZÉSÜL A KITELEPÍTÉS ÉS DEPORTÁLÁS ÉVEIRE 1947 - 1948									
EMELTE A GÜTAI VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT 1994									
GÖGH	GÁBOR	1903	KONDÉ	LAJOS	1889	KONDÉ	JÁNOS	1903	1903
	ILONA, IRÉN			MÁRIA, IMRE			REGINA, ANTAL		
	GABRIELLA, GÁBOR			LÁSZLÓ, MÁRIA			JULIA		
SZABÓ	JÁNOS	1897	ŐSI	ETEL	1929	MAROSI	KÁLMÁN		
GÖGH	ERZSÉBET	1912	KONDÉ	JÓZSEF	1898	MAROSI	JÓZSEF		
FEKETE	ISTVÁN	1880		ERZSÉBET, LÁSZLÓ			JÓZSEF, TERÉZ		
CZIGLE	ILONA	1925	KÜRTI	JULIA	1900		IRÉN, ANNA		
	MIKLÓS, CECILIA			ILONA			EMILIA, JULIA		
	LÁSZLÓ		KÜRTI	KÁLMÁN	1900	MAROSI	JÓZSEF		
AGY	SIMON	1936		VILMA, ILONA			TERÉZ, JÓZSEF		
IGN	SIMON	1887		MARGIT, TERÉZ			GEZA, LÁSZLÓ		
	EMILIA			GIZELLA		MAROSI	MARGIT, EF		
ICZA	MÁRIA	1901	KÜRTI	HERMINA	1895		FERENC		
	KATALIN, KÁLMÁN			MINÁLY			MÁRIA		
	GIZELLA, JÁNOS			MÁRIA, ERZSÉBET		MÁTYÁS	GIZELLA		
ZA	MÁRIA	1880	VARGA	ERZSÉBET	1912				
	FERENC	1907							

asszimilálódtak a többséghez, elmagyarosodtak. Mai napig sajnálják eleik döntését, hiszen ha ez nincs, úgy érzik, szlovákok maradhattak volna Magyarországon.

Sajnos pozitív élményt nem tudok mondani, hiszen egyik oldalon sem lett pozitív eredménye ennek a háború utáni sajnálatos erőszakos államközi egyezménynek.

Szpisák Attila

Fotó: Szeverényi János

Összeállította:

Koczor György, gyorgy.koczor@lutheran.hu

1 Pitvarosi, kovačicai, szarvasi proces
2 Kötelező névmagyarosítás a hivatalt viselőknél
3 Tótkomlósról 3500, pitvarosról 2000, a további szlovák gyülekezetekből is ezres létszámokba költöztek el a hívek Szlovákiába
4 Lásd Pitvaros, Ambrózfalva, Csanádalberti
5 Lásd Tótkomlós, ahol a helyi szlovákság tömbben nem vesz részt, a települést alapító evangélikus közösség mai életében. Az, hogy erre magyarázattal szolgáljunk egy további elemzést kellene a településen végezni.

„Amit mindenkinek tudnia kell az evangélikusokról”

A reformáció kincsei I. – könyvismertető

Az idősebb nemzedékek előtt jól ismert volt Keken András hittankönyve, amelynek a címe: Amit minden evangélikusnak tudnia kell. Kezemben tartok egy könyvet és forgatom. Jó cím, gazdag tartalom. Egyházunk ma élő és meghatározó személyiségei írták többnyire a tanulmányokat, gyönyörű képek, ábrák, múlt és jelen, mint egyházunk jövőjének alapja tárul fel az olvasó előtt tudományos részletességgel. A könyv címe lehetne: Amit mindenkinek

tudnia kell az evangélikusokról. A reformáció kincsei I. Kollega Tarsoly István és Kovács Eleonóra szerkesztésével jelent meg 2015 végén.

Egyházunk az elmúlt években gyülekezeteink helyi történelmén keresztül ismét feltárta – ahogy ötvenévenként békeidőben illik – múltját, vagyis minden kerületünk megjelentette vaskos kötetekben evangélikus históriánkat. A reformáció kincsei I. kötet reprezentatív kiegészítése a kerületek által szerkesztett hazai egyháztörténetnek. Idősebb generációk tagjai gyakran sorolták azokat a könyveket, amelyek egy evangélikus polgári vagy földmíves családnak a könyvespolcáról nem hiányozhattak. A Szentírás mellett a hitvallásaink, Petőfi-kötet és számos más egyéb, a reformátori örökségünket is érintő kötet mellé most méltóan a házi könyvtárunkba helyezhető ez az új kiadvány is, és természetesen nem hiányozhat iskoláink és egyéb intézményeink könyvtárából sem.

A Tarsoly Kiadó kiadványa a Reformáció Emlékbizottság támogatásával jelenhetett meg egy sorozat első tagjaként. 2017-ben ünnepel az evangélikus világ, és reményeink szerint immáron ökumenikus összefüggésben is kimondhatóvá válik: a reformációban Krisztus egyházát a Szentlélek megújító munkája érintette meg, tehát a reformáció jubileuma az egyetemes egyház ünnepe.

A szerkesztők izgalmas formáját választották a feldolgozásnak, mert az „idővonalon” haladva igyekeztek az egyház életének változásait bemutatni, és kiemelkedő egyháztörténeti személyiségeken keresztül az egyetemes és magyar történelembe ágyazni a magyarhoni, kárpát-medencei evangélikusság történetét. Múzeumaink feltett kincsei – tárgyak, fontos iratok, személyes levelek, nyomtatványok és fotók – hozzák közel hozzánk a múltat és a jelent, mert a könyv nemcsak régimúlt idők dicsőségéről mesél, hanem egyházunk mai és holnapi életét is összekapcsolja eleink szolgálatának történelmével. A könyv bemutatóján dr. Hafenscher Károly evangélikus teológus, a Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa kiemelte: „A reformáció kincsei – ilyen címmel álmotunk meg egy három kötetből álló népszerű enciklopédiát, hogy legalább jelzés értékkel valamit felmutassunk. Ma az első megjelenésének örvendhetünk – az evangélikus kincsekről szólóan. (Persze nem feledve, hogy éppen a jeles évforduló kapcsán emlegetett, 1517-

ben közzétett 95 tétel beszél arról, hogy az egyház egyetlen, igazi kincse az evangélium. S ami e könyvben látható és olvasható, az az evangélium öröméből, hatásából, lényegéből született.”

Luther 95 tétele közül a 62. tételben írja: „Az egyház legfőbb kincse az Isten kegyelméről és dicsőségéről szóló szent evangélium.” E könyv pedig bemutatja, hogy a magyar evangélikusok ötszáz éven keresztül miként és milyen körülmények között óvták-védtek a szent kincset.

„A könyv küldetése, hogy valóban a pozitív, előrevivő példákat, a kulturális, tudományos eredményeket, a művészetek terén maradandó alkotásokat igyekezzenek bemutatni és sorra venni, de a történeti hűség jegyében a szerzők nem hallgatták el a konfliktusokat, az egyház történelmének kevésbé fényes szakaszait sem.

A gazdagon illusztrált könyv így aztán nem csupán történelmi áttekintés, annál sokkalta több. Egy lexikon adatgazdagságával, egy képeskönyv esztétikumával, egy egyetemi tankönyv átfogó tematikájával, egy igényes magazin olvasmányos stílusával hozza közelebb az olvasóhoz az evangélikus egyház értékeit. Úgy, hogy a lehető legszélesebb közvéleményhez, a vallástörténet iránt érdeklődő laikusokhoz és a hitet gyakorlókhoz egyaránt szólva, s mindemellett az egyház szellemiségét, valláserkölcsei üzenetét is közvetítve mutatja be a magyarországi evangélikusok történetét” – írja Fülöp Tamás a kötetről.

Amit mindenkinek tudnia kell a magyar evangélikusokról – írtam e könyvismertető elején. Valóban kincsesbánya ez a kiadvány nekünk, evangélikusoknak, de a szerzők nem titkolt célja volt, hogy bárki kézbe vehesse és megismerje teológiai, történelmi és kultúrtörténeti szempontból egyházunkat. Vegyük kézbe és forgassuk, mutassuk meg családjunknak, környezetünknek, és beszéljünk a könyv alapján gyülekezeti alkalmakon! E könyv nem egyszerűen könnyeket fakasztó emlékalbum, hanem egyfajta követelés is: Ezt tették eleink, mit teszel Te az egyházadért? A történet folytatódik, és most mi vagyunk a főszereplők, akikre Isten az evangélium kincsét bízta. Nincs török, ellenreformáció, világégések, és éppen totális diktatúra sem fenyeget. Mégis a pisztráng életét kell, hogy éljük, mert az evangéliumi élet kereszthordozást, naponkénti megtérést és küzdelmet jelent. Solus Christus? Szinte percenként kísértetünk meg és bukunk el személyes, egyházi és nemzeti létünkben. Soli Deo Gloria? A világ dicsősége „beragyogja” a látóteret, ellenfenye vakít, és Isten akaratától elfordítja tekintetünket. A pisztráng azért, hogy az életet továbbadja, a forráshoz úszik fel a folyón, a tiszta vizet keresi, mert különben utód nélkül pusztul el. Úszik árral és mocsokkal szemben, hogy éljen. Vissza a forráshoz! Ad fontes! A reneszánsz jelszavát a reformáció is zászlajára tűzte annyi különbséggel, hogy a keresztyén ember soha nem egyszerűen a múlt dicsőségébe réved, vagy eltűntnek hitt eszményeket keres, hanem Jézus Krisztushoz, a megfeszített és feltámadt élő Úrhoz, az igazi Forráshoz menekül, és az élet vízből merít. Árral, korszellemmel szemben, de egyedül Isten erejével élhetjük életünket.

„Habent sua fata libelli” (“Megvan a könyveknek a maguk sorsa.”) Hol előtérbe kerülnek, hol eltűnnek (nemcsak a könyvesboltok polcairól, hanem a köztudatból is). A könyvek sorsa nyitott: ha kinyitják őket, életre kelnek, ha nem, akkor vagy örökre eltűnnek, vagy türelmesen várják a „megváltó” olvasót”. E könyv nem örök és nem tökéletes, de méltó arra, hogy kinyissuk és olvassuk. A sorsa a mi kezünkben van! Éljük vele jól!

Gregersen-Labossa György

Meddig tanuljon a jó pap?

A válasz jól ismert: a jó pap holtig tanul. Könnyű kérdésre könnyű válasz. A neheze viszont csak ezután következik, hiszen egyáltalán nem mindegy, hogy mit, hogyan és kitől tanuljon a jó pap.

Nagy örömmel fogadtam el a felkérést, hogy az újság hasábjain röviden beszámoljak a lelkészek szervezett továbbképzésének egyik formájáról, a Lelkészakadémiáról, amelynek koordinálására néhány évvel ezelőtt kaptam felkérést az egyház vezetőségétől. Azért is örültem ennek a lehetőségnek, mert a kérdés kifejezetten úgy szólt, hogy ezekkel a sorokkal elsősorban a gyülekezet világi tisztségviselőit és tagjait tájékoztassam a lelkészek továbbtanulásának lehetőségeiről és szükségességéről. Mielőtt mindezt megtenném, szeretném megosztani azt a gondolatomat, hogy a tanulás számomra elsősorban nem valami különálló tevékenység, hanem sokkal inkább egyfajta hozzáállás és szemléletmód. Minden szervezett tanításnak, egészen az általános iskolától kezdődően azt kellene szolgálnia, hogy ez a hozzáállás és szemléletmód minél inkább kialakuljon és megerősödjön bennünk. Elsősorban arra lenne szükségünk, hogy megtanuljunk tanulni. Úgy kérdezni, úgy hallgatni, úgy ismereteket és tapasztalatokat szerezni, úgy rácsodálkozni, hogy minél gazdagabbak legyünk, és gazdagabbá tegyünk másokat. A kérdezés, a hallgatás és a rácsodálkozás egyszerre történjen befelé, kifelé és felfelé.

A szervezett lelkésztovábbképzésnek három pillére van jelenleg az egyházunkban. A havi rendszerességgel megtartott lelkészi munkaközösségi ülések, az éves lelkészkonferenciák és a lelkészakadémiai kurzusok. Ez utóbbit öt évente legalább egyszer minden lelkésznek részt kell vennie. Bár az utóbbi időben örömteli növekedés mutatkozott a résztvevők létszámában, még mindig sokan vannak olyanok, akik nehezen tudnak kiszakadni a megszokott környezetükből. A kötelező hitoktatás és annak a lelkészekre háruló terhei csak tovább nehezítik a kérdést. Engem személyesen az a kérdés is foglalkoztat, hogy mi van azokkal a lelkészekkel, akik nem a sok munka miatti leterheltségükben látják az akadályát annak, hogy továbbképezzék magukat? Hogyan lehetne segíteni azoknak a lelkészeknek, akik valamilyen személyes vagy szakmai elakadásuk miatt nem vállalnak szívesen közösséget más lelkészekkel? Mi van azokkal, akik önvédelemből kerülnek mások társaságát, mert nem akarják, hogy hitükben vagy teológiai meggyőződésükben (vagy éppen bizonytalanságukban) megítéltesse őket olyan lelkész kollégáik által, akik inkább szeretnek másokat kiosztva tanítani, mint másoktól tanulni? Mi van azokkal, akik már nem nyitottak arra, hogy tanuljanak, vagy megosszák saját gondolataikat másokkal?

Ezek a kérdések is formálták azt a koncepciót, amelynek mentén évről évre meghirdetjük a lelkészakadémiai kurzusokat. A kurzusok egymástól jól elkülöníthető céllal épülnek fel. Forgó rendszerben szerepelnek (1) elméleti teológiai témákat feldolgozó, (2) a lelkészek gyakorlati munkáját érintő, tevékenységkísérő jellegű és (3) kifejezetten a lelki töltekezést középpontba helyező kurzusok. Ez a koncepció a második ponttal, mely gyakorlati segítségnyújtást kíván adni a lelkészeknek, valójában egy kicsit ki is egészíti a Lelkészakadémia eredeti célkitűzését, mely szerint a Lelkészakadémia az intenzív teológiai és spirituális továbbképzést biztosító képzési forma. A kurzusok többnyire vasárnap este kezdődnek és szerda délben fejeződnek be. A kurzusok költségeit az országos egyház állja, így is támogatva a lelkészek továbbtanulását.

A *Láthatóan evangélikus* című országos egyházi stratégiai dokumentum, amely az egyház prioritásait kívánja összefoglalni 2017-tel bezárólag, külön fejezetet szentel a lelkészi szolgálat kérdésének. A stratégia kiemelt egyházi feladatnak tekinti – ami a 2010-ben a hívek részéről az országos szintű egyházzociológiai felmérésben is megjelent –, hogy a lelkészek tanítói és közösségszervezői- és vezetői munkája megerősödjön, és személyes hitük példamutató ereje mélyüljön. Ezen célokat és észrevételeket is figyelembe véve szervezünk olyan továbbképzéseket, amelyek a lelkészek vezetői kompetenciáit kívánják fejleszteni, vagy olyan lelkigyakorlat jellegű kurzusokat, amelyek a személyes imaéletben próbálják támogatni a lelkészeket. Ahogy ezeket a sorokat írom, eszembe jutnak olyan mondatok, amelyeket lelkészek fogalmaztak meg egy-egy kurzus végén: „nehéz volt elindulni, kiszakadni otthonról, de megérte, mert jó volt együtt lenni és egymástól tanulni”.

A lelkészek önmaguk iránti szakmai igényessége egészen biztosan jó hatással lehet a gyülekezeti munkára. Igaz ez természetesen fordítva is. A gyülekezet igényessége biztosan hatással van a lelkészekre. Miért is ne fejeződhetne ki ez a közös igényesség abban, hogy a lelkészek éves jelentésében akár visszatekintve az előző évre, akár tervezve a következőt, állandó elemként ott legyen a személyes, szakmai továbbképzés. Ha pedig ez elmarad, ne csak a lelkész kérdezze meg: vajon miért?

Dr. Joób Máté

Fontos, hogy saját identitásunkat ne adjuk fel

Végig azt képviseltem, hogy lehet másképpen vélekedni, de tisztességgel kell egymáshoz viszonyulni, mondta Szemerei János, akit a gyülekezetek öt évvel ezelőtt választottak meg az egyházkerület püspökének.

– **Hogyan fogadta a választás eredményét?**

– Meglepett a gyülekezetek bizalmának nagy mértéke. Váratlanul ért. Egyszerre éreztem az örömet, hogy bizalom van felém, és annak a terhét, hogy mennyire lehet ennek a

várakozásnak megfelelni. Az egyházi közigazgatástól, ügyintézésről tartottam a legkevésbé, mert abban esperesként már gyakorlatot szereztem, de voltak olyan területek, amelyek az egyéniségemhez kevésbé állnak közel. Nem vagyok például olyan ember, aki szeret reflektorfényben lenni. Inkább visszahúzódó alkat vagyok. Az a típus, aki a négyyszemközi vagy a kisebb közösségben zajló beszélgetésekben érzi otthon magát.

– **A gyülekezetek választásukkal azt a véleményüket is kifejezték, hogy más irányban szeretnék továbbmenni. Mi volt ez a más irány? A liturgiai különbség?**

– Az egyházat nem a liturgiai ízlésünk vagy felfogásunk osztja meg, hanem a mögötte álló szemlélet. Az új liturgia a szokottnál kicsit centralizáltabb, erősebb egyházi vezetői, kisebb gyülekezeti önkormányzatissággal rendelkező, mondjuk úgy, egy episzkopális szemléletű egyházat jelenít meg, szemben a presbiteriánus hagyományokkal, amelyek a Magyarországi Evangélikus Egyházban nagyon erősek. A gyülekezetek többsége úgy érezte, hogy kell, hogy legyen beleszólása, melyik szemlélet áll hozzájuk közelebb. Rám sütötték, mintha én lennék a fő ellensége a liturgiai változtatásnak, pedig nem a változtatás, hanem a kizárólagosság ellen emeltem szót. A liturgia – értékeivel és hibáival együtt – az emberi hagyományanyag, és nem az isteni kinyilatkoztatás része. Az egyházban arra kell törekedni, hogy a liturgia a lehető legjobb kerete legyen az istentiszteletnek, hogy a résztvevők Isten igéjét a leginkább megértsék. Megértem, és elfogadom, hogy van, aki a díszesebb formákat és kereteket szereti, ugyanakkor komolyan kell venni azt is, hogy a magyarországi, illetve a dunántúli evangélikusok többsége a hazánkban hagyományos egyszerű formákat érzi sajátjának. Isten többféle liturgiai keretet is fel tud használni üdvözítő munkájában, efelől semmi kétségem nincs. Az azonban megkerülhetetlen tény, hogy a mi örökségünk az, aminek segítségével Isten a mi szüleinket, nagyszüleinket és felmenőinket tartotta meg itt, a Kárpát-medencében történelmünk viharos évszázadaiban.

– **Milyen célokat tűzött maga elé?**

– Az evangélikus egyház kisebbségi egyházként akkor tudja betölteni történelmi küldetését, ha erős az identitása. Fontos, hogy a saját identitásunkat ne adjuk fel. Olyan programok szervezése, és ezen keresztül olyan egyházi közösség építése a cél, amelyik ezt szolgálja.

– **Létezik egyfajta sajátos „dunántúli” identitás? Mi különbözteti meg ezt a kerületet a másik kettőtől? Mit tud adni nekik?**

– Amikor létrejött a régi-új „nyugati” kerület, azt a feladatot kap-

ta, hogy egy más szemléletmódot, lelkiséget honosítson meg. A Dunántúlon más a településszerkezet. Ennek megfelelően itt van a legtöbb település, gyülekezet és lelkész. Nekünk vannak a legrégebbi gyülekezeteink. Itt van például az országban az egyetlen olyan egyházközség, ahol jogfolytonosan, még a gyászévtized alatt is tartottak istentiszteletet. Egyedül a kerületünkben vannak úgynevezett artikuláris gyülekezetek. Ennek a korszaknak a megismertetése a mi kötelességünk, hagyományainak ápolása, gondozása a mi felelősségünk. A tavaly szeptemberben tartott artikuláris napunk is ezt a célt szolgálta, és nagyon sokak számára nemcsak különleges élményt, hanem lelki gazdagodást is jelentett. Emellett a kerületben több olyan értékes épített örökség van, ami másutt nincs.

– **Szolgálatát kezdetén azt ígérte, egy év alatt végiglátogatja a lelkészeket. Sikerült?**

– Néhány vizit elmaradt, de azokat is igyekeztem később pótolni. Azt éreztem, a kollégáknak nagyon jólesett, hogy valaki megkérdezi tőlük, hogy vannak. A látogatásoknak több célja is volt. Egyrészt a személyes kapcsolat kialakítása, másrészt látni azt a környezetet, ahol a lelkészek élnek.

– **Milyen más feladatok megvalósítására törekedett?**

Lényegesnek tartottam a kerület gyülekezeti tagságának össze- gyűjtését. Fontos változtatásnak éreztem, hogy ne tartsunk sok alkal- mat, de az a néhány legyen jó. A kerület által szervezett programokat inkább vonjuk össze, és legyen néhány olyan rendezvény, ahol sokan találkoznak.

– **A nagy találkozók mellett a kicsikre nincs szükség?**

– Az egyház a gyülekezeteiben él. A kerületnek nem a program- szervezés a legfontosabb dolga, nem neki kell pótolni a gyülekezeti alkal- makat. A kerületi programoknak egyrészt a nagyobb közösség, az egész kerület népének összetartozását kell kifejezniük, illetve olyan speciális alkalmakat kell szerveznünk, amelyeket gyülekezeti szinten nem lehet. Ilyen például a kerületi pedagógusok találkozója, az egyházközségek elnökségeinek konferenciája, a lelkészek továbbképzését, illetve hiva- tásgondozását szolgáló összejövetelek. Azt gondoltuk, hogy a kerület legalább egy, de maximum három nagyobb alkalmat tervez évente, és oda integrálja a korábban kialakított programokat, azért is, hogy felszabadítsa az emberek idejét. Érzékeny pont volt például a korábbi februári kerületi nap, az 1997-ben hozott zsinati döntés megünne- pélése. Úgy döntöttünk, hogy ezt összekötjük a tavaszi missziói nappal. Februárban külön kerületi összejövetelt nem szervezünk, viszont min- den gyülekezetünkben tartunk megemlékezést, amely így sokkal töb- beket kapcsol egybe. Kérésünk gyülekezeteinkhez az, hogy imádságuk- ban adjanak hálát egyházkerületünk újraalakulásáért, és könyörögjenek a szolgálatban állókért, hogy hivatásunkat hűséggel betölthessük.

– **A sokszínűséget kezdetben is hangsúlyozta. Hogyan tud szót ér- teni az eltérő teológiai, liturgiai látású lelkészekkel, hívekkel?**

– Az a kérdés, hogy a sokszínű gyülekezeti tagság, lelkészi kar, evan- gélíkusság mennyire tud fontos dolgokban közösen lépni, konstruk- tíván együttműködni. Végig azt a hozzáállást képviseltem, hogy lehet másképpen vélekedni, másként viselkedni azokban a kérdésekben, amelyek másodlagos fontosságúak, de mindenképpen tisztességgel kell egymáshoz viszonyulni. Azoknak a lelkész kollégáknak, gyüle- kezeteknek is teljes odaadással és becsületességgel kell segíteni, akik más véleményen vannak. Erre törekszem.

Balla Emőke

Fotó: Kiss Tamás

Egészítsd ki az alábbi bibliai mondatokat!

1. Nagy néppé teszek, és megáldalak, nagygyá teszem nevedet, és _____ leszel. Megáldom a téged _____, s megát- kozom a téged gyalázókat. Általad nyer _____ a föld minden nemzetsége. (1Móz 12,2-3)

2. _____ meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád _____ az Úr, és könyörüljön rajtad! _____ feléd orcáját az Úr, és adjon neked _____! (4Móz 6, 24-26)

3. Áldott vagy te az _____ között, és _____ a te méhed gyümölcse! (Lk 1, 42)

4. Engedjétek hozzám jönni a _____, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az _____ országa. ...Ekkor átölelte és _____ rájuk téve megáldotta őket. (Mk 10, 14.16)

5. _____ a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben békesség, és dicsőség a magasságban! (Lk 19,38)

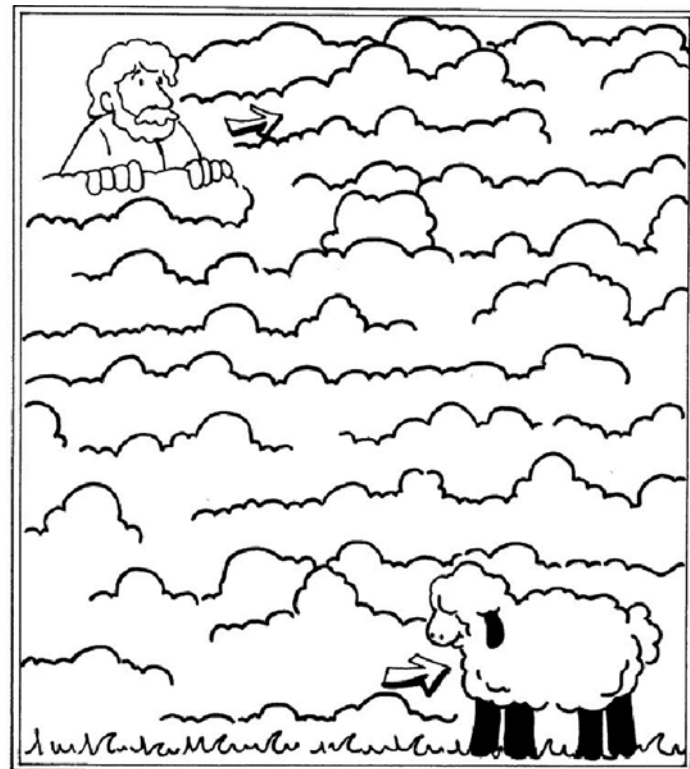
Ki mondta kinek a fenti mondatokat, áldásokat?

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

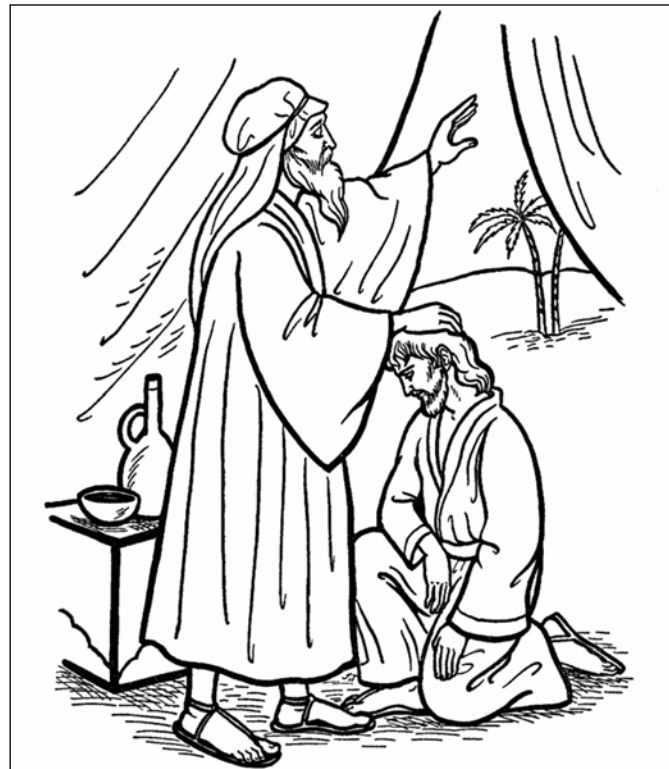
Ki vagyok én?

- Csalással szereztem meg apám áldását. _____
- Vele vagyok a Paradicsomban. _____
- Sokáig esedeztem az Úrhoz, míg végül egy fiúgyermekkel áldott meg. Még kicsi volt gyermekem, amikor elvittem őt Sílóba és felajánlottam az Úrnak. _____
- Csak akkor ismertük fel, hogy Ő az, amikor vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és nekünk adta. _____

Segíts a pásztornak megtalálni az elveszett bárányát!

Színezd ki a képet! Vajon ki kapja az áldást?

Tűzzünk a kabátunkra Luther-rózsát!

Szép szokás volt egyházunkban még a háború után is, hogy gyülekezetünk tagjai kitűzték a Luther-rózsát kabátjukra, és rendszeresen „Erős vár a mi Istenünk!”-kel köszöntötték egymást, nem csak a templomajtóban.

A közeledő évforduló, a sok reformációi rendezvény, az ökumenikus találkozók sűrűsödése miatt gondoltam arra, és javaslom, hogy indítsunk mozgalmat az előbb említettek visszaállítására, tűzzük kabátunkra a Luther-rózsát, és köszöntsük egymást szép, régi köszöntésünkkel: „Erős vár a mi Istenünk!”. Jó lenne persze egy hozzá illő választ is találni, talán: „Bizony erős vár”, vagy valami hasonló.

Tudom, hogy ma is vannak gyülekezetek, ahol gyakorolják a köszönést és a jelvény kitűzését is. Kérjük, írják meg tapasztalataikat, és írjanak azok is, akik felvállalják, hogy bevezetik, visszaállítják ezt a szép régi szokást.

Ne szégyelljük, hogy – bár nem minket neveztek el a reformációról – az evangélikusok, más nyelvhasználatban a lutheránusok képviselik az ötszáz évvel ezelőtt elkezdődött reformációt.

*Kinek szívében Krisztus keresztje,
Annak tövisek közt is rózsás lesz élete,
Reá kéklőn mosolyog az ég,
És Krisztus szeretete aranyozza be életét.*

Bencze Imréné

Luther-rózsa minta, tövis nélkül :-)

A hétvégén egy kedves barátnőm, aki másfél óra alatt tanult meg teljesen kezdő szintről horgolni, tesztelte a mintát, és felhívta a figyelmemet jó pár hibára a leírásban. Hiába, az a helyzet, hogy gyakorlott horgolóként sok mindenben átsiklik már a szemem.

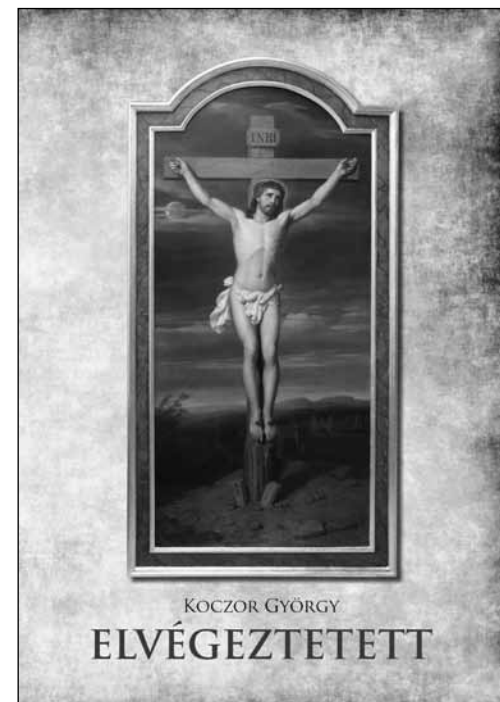
Ha az első 3 kört sárgából, a többi rózsaszínből vagy fehérből készítené, kész az igazi vadrózsa:)

Tehát a leírás:

1. kör: 3 lsz-ből hamispálcával kört készítünk
2. kör: 1 lsz sormagasításnak és 6 kp a körbe (6)
3. kör : 1 lsz sormagasításnak minden kp-ba két kp-t készítünk (12)
4. kör: szemenként az alábbi
 - 3 lsz 2db 1 rhp és 3 lsz-ből hamispálcával kört készítünk
 - 2 db 1 rh p 3lsz hamispálcával a jelenlegi, majd hamispálcával a következő szembe
 - 3 lsz 2db 1 rhp és 3 lsz-ből hamispálcával kört készítünk
 - 2 db 1 rh p 3lsz hamispálcával a jelenlegi, majd hamispálcával a következő szembe
 - 3 lsz 2db 1 rhp és 3 lsz-ből hamispálcával kört készítünk
 - 2 db 1 rh p 3lsz hamispálcával a jelenlegi, majd hamispálcával a következő szembe
 - 3 lsz 2db 1 rhp és 3 lsz-ből hamispálcával kört készítünk
 - 2 db 1 rh p 3lsz hamispálcával a jelenlegi, majd hamispálcával a következő szembe

Forrás: Internet

Megjelent Koczor György: Elvégeztetett A megváltástan összefoglalása

„Szolgálatom alatt mindig nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy tanítsunk, hiszen e nélkül nehéz élő keresztyén életet élni, gyülekezeti közösséget szervezni. Ennek a könyvnek az anyagát több éve tanítom konfirmandusoknak és gyülekezeti felnőtt oktatásban. Fontosnak tartom, hogy egyrészt láttassuk a tanításunkat, másrészt összefüggéseiben tanítsuk meg, hogy mit is tett/tesz Isten értünk.” *(Koczor György)*

Megrendelhető:

- 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.
- gyorgy.koczor@lutheran.hu

www.szelrozsatalalkozo.hu
facebook.com/szelrozsatalalkozo

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: **Szemerei János püspök**

Főszerkesztő: **Kovács László**

Telefon: **+36 20/824-2869**

Email: **kovacs.laszlo312@upcmail.hu**

Szerkesztés, terjesztés: **Koczor György**

Telefon: **+36 20/824-3444**

Korrektor: **Miklósné Jancsó Hanna**

A szerkesztőség címe: **9401 Sopron, Pf. 268**

Szerkeszti a **Szerkesztőbizottság**

Megrendelhető: E-mail: **gyorgy.koczor@lutheran.hu**

Postacím: **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.**

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**
Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Készült az **Asperján Nyomdában**

Tördelés: **RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót**

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770 • A hátapon a bábonymegyeri templom harangja látható.